

WOJEWODA
WARMIŃSKO-MAZURSKI
Artur Chojecki

FK-IV.431.30.2019

Olsztyn, 27 sierpnia 2019 r.

**Szanowna Pani
Marzanna Marianna Wardziejewska
Starosta Gołdapski
ul. Krótka 1
19-500 Gołdap**

Stosownie do art. 47 ustawy z dnia 15 lipca 2011 r. o kontroli w administracji rządowej (Dz. U. Nr 185, poz. 1092), zwanej dalej „ustawą o kontroli w administracji rządowej”, przekazuję Pani treść wystąpienia pokontrolnego.

Wystąpienie pokontrolne

Kontrolę przeprowadzono w Starostwie Powiatowym w Gołdapi, ul. Krótka 1, 19-500 Gołdap, NIP: 8471516948, REGON: 519634600.

W dniu rozpoczęcia czynności kontrolnych stanowisko kierownika jednostki kontrolowanej pełniła **Pani Marzanna Marianna Wardziejewska** – Starosta, wybrana na stanowisko w dniu 23 listopada 2018 r. Uchwałą Nr I/3/2018 Rady Powiatu w Gołdapi z dnia 23 listopada 2018 r. W poprzedniej kadencji funkcję Starosty pełnił Pan Andrzej Ciołek, zgodnie z Uchwałą Rady Powiatu w Gołdapi Nr I/3/2014, z dnia 1 grudnia 2014 r.

Zadanie w zakresie udzielania nieodpłatnej pomocy prawnej realizowane jest przez Wydział Organizacyjny Starostwa Powiatowego w Gołdapi. W okresie objętym kontrolą oraz w dniu kontroli osobą odpowiedzialną za realizację zadania była **Pani Anna Urszula Makowska** – Sekretarz Powiatu – Naczelnik Wydziału Organizacyjnego, zatrudniona na podstawie umowy o pracę od dnia 30 października 2009 r. – zwana dalej pracownikiem odpowiedzialnym za realizację zadania.

[akta kontroli str. Nr 33]

Kontrolę przeprowadził pracownik Warmińsko – Mazurskiego Urzędu Wojewódzkiego w Olsztynie, Wydział Finansów i Kontroli, Oddział prowadzenia i koordynacji kontroli, **Radosław Gazda** – inspektor wojewódzki, legitymacja służbowa nr 9/2019, wydana przez Dyrektora Generalnego Warmińsko – Mazurskiego Urzędu Wojewódzkiego w Olsztynie; upoważnienie Wojewody Warmińsko – Mazurskiego Nr FK-IV.0030.609.2019 z dnia 14

czerwca 2019 r.

[akta kontroli str. Nr 32]

Kontrolę rozpoczęto 24 czerwca 2019 r. i zakończono 25 czerwca 2019 r., co zostało odnotowane w Księżce kontroli Starostwa Powiatowego pod pozycją 3/2019.

Przedmiotem kontroli była realizacja przez powiat (w porozumieniu z gminami albo samodzielnie) zadań zleconych z zakresu administracji rządowej polegających na udzielaniu nieodpłatnej pomocy prawnej, świadczeniu nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego oraz edukacji prawnej na podstawie ustawy z dnia 5 sierpnia 2015 r. o nieodpłatnej pomocy prawnej, nieodpłatnym poradnictwie obywatelskim oraz edukacji prawnej (Dz. U. z 2019 r., poz. 294), zwanej dalej „ustawą” oraz zgodnie z wytycznymi Podsekretarza Stanu w Ministerstwie Sprawiedliwości zawartymi w pismach z dnia 27.02.2019 r. i 8 kwietnia 2019 r., znak: DSF-XI.692.30.2019. Dodatkowo kontroli zostały poddane punkty, w których świadczona jest nieodpłatna pomoc prawna i nieodpłatne poradnictwo obywatelskie.

[akta kontroli str. Nr 13-14, 32]

Okres objęty kontrolą: od 1 stycznia 2018 r. do 10 czerwca 2019 r.

Kontrola została przeprowadzona na podstawie art. 2 pkt 1 i art. 6 ust. 4 pkt 3 ustawy z dnia 15 lipca 2011 r. o kontroli w administracji rządowej (Dz. U. Nr 185, poz. 1092) oraz art. 28 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 23 stycznia 2009 r. o wojewodzie i administracji rządowej w województwie (t.j. Dz. U. z 2017 r., poz. 2234) w związku z art. 8 ust. 1 ustawy.

Starosta upoważnił Sekretarza Powiatu – Naczelnika Wydziału Organizacyjnego do udzielania ustnych i pisemnych wyjaśnień w zakresie realizacji zadania. Zakres czynności pracownika obejmował realizację zadań wynikających z ustawy - będących przedmiotem kontroli. Ww. pracownik był również obecny podczas oględzin lokalu, w którym są świadczone nieodpłatna pomoc prawna i nieodpłatne poradnictwo obywatelskie.

[akta kontroli str. Nr 34-45]

Na podstawie ustaleń kontroli działalność jednostki w kontrolowanym zakresie ocenia się **pozytywnie z uchybieniami**. Powyższa ocena wynika z następujących ustaleń i ocen dokonanych w poszczególnych obszarach (zagadnieniach) objętych kontrolą:

1. Organizacja systemu nieodpłatnej pomocy prawnej, nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego oraz edukacji prawnej:

a) obsada punktów i praca z wykonawcami

Stosownie do art. 8 ust. 2 ustawy, na każdy powiat przypada liczba punktów nieodpłatnych porad prawnych odpowiadająca mnożnikowi zdefiniowanemu w art. 20 ust. 4 ustawy. W myśl art. 11 ust. 1 ustawy, powiat powierza prowadzenie połowy punktów nieodpłatnej pomocy prawnej organizacji pozarządowej (stan prawny na 2018 r.)

Od 1 stycznia 2019 r. na mocy art. 1 pkt 15 ustawy z dnia 15 czerwca 2018 r. o zmianie ustawy o nieodpłatnej pomocy prawnej i edukacji prawnej oraz niektórych innych ustaw

(Dz.U. z 2018 r. poz. 1467), zwanej dalej: „ustawą nowelizacyjną”, wprowadzony został nowy podział punktów między wykonawców świadczących usługi nieodpłatnej pomocy prawnej i nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego, zgodnie z którym powiat powierza połowę punktów do prowadzenia adwokatom i radcom prawnym z przeznaczeniem na udzielenie nieodpłatnej pomocy prawnej, a połowę organizacji pozarządowej prowadzącej działalność pożytku publicznego z przeznaczeniem na udzielenie nieodpłatnej pomocy prawnej lub świadczenie nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego. Zgodnie z art. 11 ust. 1a ustawy, jeżeli na powiat przypadają dwa punkty, adwokatom lub radcom prawnym powierza się prowadzenie jednego punktu, a prowadzenie drugiego powierza się organizacji pozarządowej, która udziela nieodpłatnej pomocy prawnej i świadczy nieodpłatne poradnictwo obywatelskie w tym punkcie w zakresie czasowym wskazanym w umowie.

Ustalono, że:

W 2018 r. - Starostwo Powiatowe uruchomiło łącznie 2 punkty:

1. Punkt 1 - Gołdap ul. Krótka 1. Punkt prowadzony przez Starostwo (w budynku Starostwa), pomocy prawnej udzielali radcowie prawni i adwokaci.
2. Punkt 2 – Punkt prowadzony przez Starostwo – punkt mobilny (nie wybrano organizacji pozarządowej), usytuowany w 3 lokalizacjach:
 - Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Gołdapi ul. Jaćwieska 14 A,
 - Urząd Gminy w Baniach Mazurskich ul. Konopnickiej 26,
 - Urząd Gminy w Dubeninkach ul. Dębowa 27.

ROK 2019 - w związku z tym, że ustawa nowelizacyjna nie zmieniła zasad określania liczby punktów przypadających na dany powiat, Starostwo Powiatowe w Gołdapi również w 2019 r. zobowiązane było uruchomić łącznie 2 punkty, które zostały rozdysponowane w następujący sposób:

3. Punkt 1 - Gołdap ul. Krótka 1. Punkt prowadzony przez Starostwo (w budynku Starostwa), pomocy prawnej udzielają radcowie prawni i adwokaci.
4. Punkt 2 – Punkt prowadzony przez Starostwo – punkt mobilny, usytuowany w 3 lokalizacjach:
 - Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Gołdapi ul. Jaćwieska 14 A,
 - Urząd Gminy w Baniach Mazurskich ul. Konopnickiej 26,
 - Urząd Gminy w Dubeninkach ul. Dębowa 27.

Nie wybrano organizacji pozarządowej, nieodpłatna pomoc prawna (dalej NPP) jest udzielana przez radców prawnych.

[akta kontroli str. Nr 5-6]

Konkurs ofert i wybór oferty

W zakresie konkursu ofert 2017/2018

Zarząd Powiatu Gołdapskiego w dniu 8 listopada 2017 r. ogłosił otwarty konkurs ofert na realizację zadania publicznego w zakresie prowadzenia punktu nieodpłatnej pomocy prawnej i edukacji prawnej w 2018 r. Uchwałą Nr 170/2017 Zarządu Powiatu w Gołdapi z dnia 29 listopada 2017 r. powołano Komisję Konkursową w związku z ogłoszonym otwartym konkursem ofert.

[akta kontroli str. Nr 112-118]

W ramach przedmiotowego konkursu oferty złożyły 3 nw. fundacje/stowarzyszenia, tj.:

- 1) Stowarzyszenie Inicjatywa na Rzecz Praw i Ochrony Obywateli, ul. Mickiewicza 14/1 10-509 Olsztyn,
- 2) Stowarzyszenie Inicjatyw Samorządowych, ul. Narutowicza 56 a, 20-016 Lublin,
- 3) Fundacja „Inicjatywa Kobiet Aktywnych” FIKA ul. Hanowskiego 9/42, 10-687 Olsztyn.

[akta kontroli str. Nr 119]

Zgodnie z protokołem z posiedzenia Komisji Konkursowej z dnia 29 listopada 2017 r. Komisja dokonała analizy poszczególnych ofert:

- 1) Stowarzyszenie Inicjatywa na Rzecz Praw i Ochrony Obywateli – złożona oferta nie spełniała kryteriów formalnych, nie była do końca wypełniona we wszystkich polach, nie zawierała wszystkich wymaganych załączników oraz zawierała błędy rachunkowe.
- 2) Stowarzyszenie Inicjatyw Samorządowych, ul. Narutowicza 56 a, 20-016 Lublin – złożona oferta spełniała kryteria formalne i poddana została ocenie merytorycznej, jednakże nie uzyskała ona minimum punktów pozwalających na rekomendowanie tej oferty Zarządowi Powiatu.
- 3) Fundacja „Inicjatywa Kobiet Aktywnych” FIKA ul. Hanowskiego 9/42, 10-687 Olsztyn – oferta nie spełniała kryteriów formalnych – zadanie do którego aplikowała organizacja nie mieściło się w jej działalności statutowej.

W związku z powyższym Zarząd Powiatu Uchwałą Nr 171/2017 z dnia 30 listopada unieważnił otwarty konkurs ofert na realizację zadania publicznego w zakresie prowadzenia punktu NPP i edukacji prawnej z powodu nie spełniania wymogów zawartych w ogłoszeniu. Zgodnie z art. 18a ust. 1 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (t.j. Dz.U. z 2016 poz. 1817 ze zm. – akt prawny obowiązujący do konkursu 2017/2018), jedynymi dopuszczalnymi przez ustawę przyczynami unieważnienia otwartego konkursu ofert są: niezłożenie żadnej oferty oraz niespełnienie przez żadną ze złożonych ofert wymogów zawartych w ogłoszeniu – co podnoszono w uchwale jako argumentację unieważnienia otwartego konkursu ofert.

[akta kontroli str. Nr 119-138]

W zakresie konkursu ofert 2018/2019

W celu wykonania obowiązku powierzenia prowadzenia w 2019 r. punktów NPP i nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego (dalej NPO) organizacji pozarządowej, Zarząd Powiatu w Gołdapi ogłosił otwarty konkurs ofert na realizację zadania publicznego w zakresie prowadzenia punktu NPP oraz świadczenia NPO na terenie Powiatu Gołdapskiego w 2019 r.

Uchwałą Nr 3/2018 Zarządu Powiatu w Gołdapi z dnia 28 listopada 2018 r. powołano Komisję Konkursową w związku z ogłoszonym otwartym konkursem ofert.

[akta kontroli str. Nr 141-151]

Wykonywanie zadań z zakresu edukacji prawnej powierzonych w ramach umowy organizacji pozarządowej, stanowił jeden z punktów ogłoszenia otwartego konkursu ofert (I pkt 4). Ogłoszenie zawierało informacje o:

- rodzaju zadania, wysokości środków publicznych przeznaczonych na jego realizację, zasadach przyznawania dotacji, terminach i warunkach realizacji zadania, terminie i sposobie składania ofert, trybie i kryteriach stosowanych przy wyborze ofert,
- możliwości wydłużenia w razie konieczności czasu trwania dyżurów do 5 godzin dziennie we wszystkich punktach na obszarze tego powiatu, bez zwiększenia środków na realizację zadania,
- powierzeniu organizacji pozarządowej zadań z zakresu edukacji prawnej,
- możliwości udzielenia nieodpłatnej pomocy prawnej (dalej NPP) oraz nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego (dalej NPO) poza punktem, w przypadku gdy osoby ze znaczną niepełnosprawnością ruchową nie mogą stawić się w punkcie udzielania porad oraz o konieczności zapewnienia przez organizację pozarządową możliwości udzielania NPP oraz NPO za pośrednictwem środków porozumiewania się na odległość osobą które ze względu na swoją niepełnosprawność nie mogą stawić się w punkcie udzielania porad,
- możliwości wydłużenia czasu trwania dyżuru do co najmniej 5 godzin dziennie we wszystkich punktach na terenie Powiatu, zgodnie z art. 8 ust. 6 ustawy,
- poszerzonym ustawą zakresie świadczonych usług, poprzez wskazanie do realizacji zadań zawartych w art. 3 ust. 1 pkt 1-3 i 4 oraz 3a ustawy.

[akta kontroli str. Nr 146-150]

Oferty złożyły 2 nw. fundacje/stowarzyszenia, tj.:

- 1) Stowarzyszenie Wsparcia Obywatelskiego, ul. Szlak 77/222 31-153 Kraków,
- 2) Fundacja HONESTE VIVERE, ul. Amałowicza-Tatara 7 04-474 Warszawa.

[akta kontroli str. Nr 165-166]

Komisja w składzie określonym Uchwałą Nr 3/2018 Zarządu Powiatu w Gołdapi z dnia 28 listopada 2018 r. dokonała oceny formalnej 2 ofert. Do Komisji konkursowej nie był powołany przedstawiciel wojewody, dokumentacja przedstawiona kontrolującemu nie zawierała wniosku w tej sprawie.

Zgodnie z protokołem z posiedzenia Komisji Konkursowej z dnia 30 listopada 2018 r. Komisja dokonała analizy poszczególnych ofert:

- 1) Stowarzyszenie Wsparcia Obywatelskiego – złożona oferta spełniała kryteria formalne, pod względem merytorycznym nie zawierała wskazania konkretnych osób, które będą świadczyły NPP w punkcie na terenie Powiatu. Wskazane osoby pochodzą z drugiego końca Polski (Kraków, Zielona Góra), co zdaniem Komisji uniemożliwiłoby systematyczne docieranie do punktu udzielania NPP. Zgodnie z protokołem, w ofercie nie wskazano również zastępstw w razie nieobecności prawników.
- 2) Fundacja HONESTE VIVERE – złożona oferta spełniała kryteria formalne i poddana została ocenie merytorycznej. Członkowie Komisji stwierdzili, że oferta nie zawiera

wskazania konkretnych osób, które będą świadczyły NPP w punkcie na terenie Powiatu. W ofercie nie wskazano również zastępstw w razie nieobecności prawników. Zdaniem członków Komisji nie było możliwe dokonanie oceny jakości proponowanej w ofercie usługi. Brak było również możliwości dokonania oceny kwalifikacji osób, które będą bezpośrednio realizowały zadanie w punkcie na terenie Powiatu.

[akta kontroli str. Nr 165-166]

W związku z powyższym Zarząd Powiatu Uchwałą Nr 4/2018 z dnia 30 listopada 2018 r. unieważnił otwarty konkurs ofert na realizację zadania publicznego, w zakresie prowadzenia punktu NPP oraz świadczenia NPO z powodu nie spełniania wymogów zawartych w ogłoszeniu.

Zgodnie z art. 18a ust. 1 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (t.j. Dz.U. z 2016 poz. 1817 ze zm. – akt prawny obowiązujący do konkursu 2017/2018), jedynymi dopuszczalnymi przez ustawę przyczynami unieważnienia otwartego konkursu ofert są: niezłożenie żadnej oferty oraz niespełnienie przez żadną ze złożonych ofert wymogów zawartych w ogłoszeniu – co podnoszono w uchwale jako argumentację unieważnienia otwartego konkursu ofert.

Szczegółowe uzasadnienie zawarte w Uchwale Nr 4/2018 z dnia 30 listopada 2018 r. stanowiło, że: *„W odpowiedzi na ogłoszony przez Zarząd Powiatu konkurs wpłynęły dwie oferty. Powołana przez Zarząd Powiatu komisja konkursowa dokonała oceny obu ofert i żadna z nich nie otrzymała co najmniej 15 pkt aby można było zaproponować Zarządowi Powiatu wybór. Złożone oferty nie spełniają warunku określonego przepisem art. 11 ust.6 pkt 2 w związku z art.6 ust.2 pkt 6 ustawy z dnia 5 sierpnia 2015 r. o nieodpłatnej pomocy prawnej oraz edukacji prawnej /Dz.U.2017.poz.2030/ poprzez nie wskazanie osób które będą udzielały nieodpłatnej pomocy prawnej we wskazanym w ogłoszeniu punkcie. Nie wskazano również zastępstw osób udzielających nieodpłatnej pomocy prawnej. Ze złożonych ofert wynika, iż organizacje zamierzały zlecić wykonanie zadania prawnikom którzy mają swoje kancelarie w Krakowie, Zielonej Górze, Białymstoku, Łomży, a z ogólnodostępnych informacji wynika, iż kancelarie te nie mają filii na terenie Województwa Warmińsko-Mazurskiego nie wspominając o filii na terenie powiatu goldapskiego lub przynajmniej w powiatach sąsiadujących tj. oleckiego, węgorzewskiego czy giżyckiego. Nie spełnienie tych warunków powoduje, iż zamawiający powiat goldapski nie może pozytywnie zaakceptować złożonych ofert w kontekście spełnienia przez oferenta warunków o którym mowa w art. 11 ust.6 pkt 3 ustawy który stanowi, że: daje gwarancję należytego wykonania zadania, w szczególności przez złożenie pisemnego zobowiązania:*

- a) zapewnienia poufności w związku z udzielaniem nieodpłatnej pomocy prawnej i jej dokumentowaniem,*
- b) zapewnienia profesjonalnego i rzetelnego udzielania nieodpłatnej pomocy prawnej, w szczególności w sytuacji, gdy zachodzi konflikt interesów.*

Mając powyższe na uwadze i biorąc pod uwagę treść przepisu art. 11 ust.9 ustawy, w myśl którego starosta nie zawiera umowy z organizacją pozarządową w przypadku nie zawarcia umów, o których mowa w ust.6 pkt 2 postanowiono o odrzuceniu ofert. Zadania będą wykonywali radcowie prawni i adwokaci wskazani przez Okręgową Izbę Radców Prawnych w Białymstoku oraz Okręgową Radę Adwokacką w Białymstoku”.

[akta kontroli str. Nr 167-168]

Zadania komisji konkursowej określa art. 15 ust. 2a ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie wskazując, że Organ administracji publicznej ogłaszający otwarty konkurs ofert powołuje komisję konkursową w celu opiniowania złożonych ofert. Jednocześnie należy podkreślić, że opinia Komisji nie jest wiążąca dla organu zamierzającego zlecić realizację zadania organizacji pozarządowej.

Należy również stwierdzić, że podnoszony w uzasadnieniu do uchwały o unieważnieniu konkursu wymóg uzyskania min. 15 punktów przy ocenie oferty, nie wynika z warunków ogłoszenia o otwartym konkursie ofert.

Komisja konkursowa prawidłowo przyznała punkty w zakresie kryteriów określonych w ogłoszeniu, w oparciu o przedłożone przez fundacje dokumenty, jednakże ocena Komisji nie stanowi podstawy do unieważnienia konkursu, a jedynie jest opinią skierowaną do zarządu Powiatu, który to podejmuje ostateczną decyzję. Zarząd Powiatu wydaną uchwałą unieważnił otwarty konkurs ofert na realizację zadania publicznego.

Umowy podpisane z adwokatami i radcami prawnymi

Ustalono, że treść umów z adwokatami, radcami prawnymi oraz ich zastępcami, w stosunku do roku poprzedniego, dodatkowo uwzględniała nowe zagadnienia wprowadzone ustawą nowelizacyjną, tj. zgodę na możliwość wydłużenia przez starostę czasu trwania dyżurów do 5 godzin we wszystkich punktach na obszarze powiatu, pod warunkiem zaistnienia okoliczności, o których mowa w art. 8 ust. 6 ustawy, bez zwiększenia środków przeznaczonych na realizację zadania.

Ponadto, w umowach zawarto zapisy gwarantujące: możliwość udzielenia pomocy prawnej osobom ze znaczną niepełnosprawnością ruchową, które nie mogą stawić się w punkcie osobiście oraz osobom doświadczającym trudności w komunikowaniu się. W opisywanych przypadkach prawnicy mogą udzielać pomocy poza punktem albo za pośrednictwem środków porozumiewania się na odległość. Zawarto również nowe zapisy określające możliwość skorzystania od 1 stycznia 2019 r. z NPP przez osoby wskazane w art. 4, a także zgodnie z art. 3 ustawy podano zakres udzielanych NPP.

[akta kontroli str. Nr 261-324]

Lokalizacja punktów i harmonogram dyżurów

Zgodnie z art. 9 ust. 1 ustawy, powiat realizując zadania, o których mowa w art. 8 ust. 1 ustawy, może zawierać porozumienia z gminami na obszarze tego powiatu. W okresie objętym kontrolą Powiat Gołdapski zawarł porozumienia z 2 gminami z terenu Powiatu, tj. Gminą Banie Mazurskie oraz Gminą Dubeninki, w zakresie wykorzystania lokalu będącego własnością danej gminy jako punktu świadczenia nieodpłatnej pomocy prawnej i nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego. Obydwie Gminy zadeklarowały, iż nie będą obciążać Powiatu Gołdapskiego kosztami związanymi z korzystaniem i eksploatacją pomieszczeń w przedmiotowym zakresie.

[akta kontroli str. Nr 64-67]

Na terenie Powiatu zarówno w roku 2018 r., jak i w 2019 r. utworzono łącznie (w tych

samych lokalizacjach) 2 punkty NPP, z czego jeden punkt jest punktem mobilnym. Stosownie do art. 8 ust. 3 ustawy, zarówno w 2018, jak i 2019 roku, w ww. punktach nieodpłatna pomoc prawna była udzielana w przeciętnym wymiarze 5 dni w tygodniu przez co najmniej 4 godziny dziennie. Zgodnie z pismem Starosty z dnia 25 czerwca 2019 r. znak: S.1710.1.2019, w 2019 r. na terenie Powiatu nie zaistniała potrzeba, o której mowa a art. 8 ust. 6 ustawy, tj. wydłużenia czasu trwania dyżuru do co najmniej 5 godzin dziennie we wszystkich punktach. Taki warunek był określony w ogłoszeniu o konkursie oraz w umowach z prawnikami, tj. w przypadku, gdy liczba osób uprawnionych, którym ma zostać udzielona nieodpłatna pomoc prawna i nieodpłatne poradnictwo obywatelskie, uniemożliwia sprawne umawianie terminów wizyt w punktach na obszarze danego powiatu, czas trwania dyżuru może ulec wydłużeniu do co najmniej 5 godzin dziennie we wszystkich punktach na obszarze tego powiatu. Wydłużenie czasu trwania dyżuru następuje na żądanie Starosty bez zwiększania środków przeznaczonych na realizację zadania w danym roku. Zgodnie z przekazaną informacją Starosty wszystkie punkty w których świadczona jest NPP w 2019 r. zostały uruchomione terminowo.

[akta kontroli str. Nr 325, 330]

W zakresie monitorowania przez Starostę punktualności dyżurów oraz sposobu monitorowania świadczenia usług przez osoby uprawnione, z udzielonego wyjaśnienia wynika, że cyt.: *„Realizacja w zakresie nieodpłatnych porad prawnych przez radców prawnych oraz adwokatów jest monitorowana na bieżąco. Jeden z punktów jest usytuowany w starostwie, klucze do pomieszczenia, w którym jest świadczona pomoc prawna radcowie i adwokaci odbierają bezpośrednio od osoby realizującej zadanie. Punkt mobilny znajduje się w Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie czyli jednostce powiatowej oraz w Urzędzie Gminy w Dubeninkach i Urzędzie Gminy w Baniach Mazurskich, w której również jest monitorowana punktualność oraz właściwa realizacja zadania przez radców prawnych poprzez stały kontakt pracownika realizującego zadanie z urzędami”*.

Odnosząc się do powyższego, w związku z brakiem w dokumentacji przedstawionej kontrolującemu jakichkolwiek dowodów np. notatek służbowych, świadczących o podjęciu przez pracownika odpowiedzialnego za realizację zadania ww. działań, kontrolujący nie był w stanie zweryfikować, a następnie dokonać oceny powyższego zagadnienia. Jednocześnie należy wspomnieć, iż analiza części B kart pomocy udostępnionych kontrolującemu wykazała, iż brak jest w nich jakichkolwiek wzmianek lub wpisów (stanowiących opinię osoby której udzielono porady) świadczących o nieprawidłowościach w zakresie funkcjonowania NPP.

Jednocześnie należy stwierdzić, że Starosta prowadził miesięczne karty czasu pracy poszczególnych prawników w punktach, które mogły stanowić pewien sposób monitorowania świadczenia usług przez osoby uprawnione.

[akta kontroli str. Nr 329, 383-390, 407-]

W zakresie zapewnienia ciągłości usług, Starosta w umowie z prawnikami zawarł zapisy zgodnie z którymi zleceniobiorca ma obowiązek zapewnić zastępstwo w przypadku, gdy nie będzie on w stanie osobiście udzielać nieodpłatnej pomocy prawnej - §8 umowy. Zgodnie z §11 umowy Powiat ma prawo rozwiązać umowę w trybie dwutygodniowego okresu wypowiedzenia, w przypadku naruszenia przez zleceniobiorcę postanowień §2, 4 ust. 3 oraz

§7 umowy.

[akta kontroli str. Nr 265]

b) upowszechnianie usług wśród mieszkańców powiatu

Zgodnie z art. 9 ust. 4 ustawy, Starosta odpowiada za upowszechnianie wiedzy o działalności systemu nieodpłatnej pomocy prawnej i nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego wśród mieszkańców powiatu.

Starosta Gołdapski realizował ww. obowiązek w okresie objętym kontrolą w następujący sposób:

- zamówiono 2 000 szt. ulotek informacyjnych dla mieszkańców Powiatu w I półroczu oraz plakatów,
- przeprowadzono prelekcje Radcy Prawnego w szkołach średnich,
- przedstawiono informację na posiedzeniach Komisji Bezpieczeństwa i Porządku Publicznego,
- przedstawiono informację na posiedzeniach Zespołu Zarządzania Kryzysowego,
- przedstawiono informację na spotkaniach z kierownikami jednostek,
- przesłano informacje Ośrodkom Pomocy Społecznej na terenie Powiatu,
- zamieszczono szczegółowe informacje na stronach internetowych gmin,
- propagowano informacje poprzez oznakowanie punktów nieodpłatnej pomocy prawnej,
- przedstawiono merytoryczne informacje uczestnikom organizowanych debat społecznych - szeroki zasięg informacyjny,
- opublikowano informacje w lokalnych mediach.

Ponadto podejmowano szereg działań, które miały na celu przede wszystkim uświadomienie społeczeństwa o możliwości skorzystania z nieodpłatnej pomocy prawnej na terenie powiatu. Punkty nieodpłatnej pomocy prawnej na terenie powiatu zostały usytuowane w czterech lokalach, godziny przyjęć interesantów zostały dostosowane do potrzeb mieszkańców. Promocja systemu, znalazła również odzwierciedlenie w opublikowanej na stronie internetowej Powiatu i BIP liście punktów nieodpłatnego poradnictwa.

Przy wszystkich punktach zostały również zamieszczone plakaty ze szczegółową informacją kto może otrzymać nieodpłatną pomoc prawną (na etapie przedsądowym), co obejmuje pomoc prawną oraz z jakiego zakresu prawa dotyczyć może nieodpłatna pomoc prawna (zostały wykorzystane plakaty ze strony Ministerstwa Sprawiedliwości). W związku z tym, iż jeden z punktów udzielania nieodpłatnych porad prawnych znajduje się w Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Gołdapi jest to również wyjście naprzeciw osobom niepełnosprawnym, które są niejednokrotnie interesantami.

W celu rozpowszechnienia wśród mieszkańców wiedzy o możliwości uzyskania nieodpłatnej pomocy prawnej informacja została również zamieszczona na stronach internetowych jednostek powiatowych oraz ośrodkach pomocy społecznej

[akta kontroli str. Nr 328, 353-382, 391-392]

Mając powyższe na uwadze, stwierdza się, że Starosta Gołdapski wywiązał

się z obowiązku wynikającego z art. 9 ust. 4 ustawy, tj. podjął działania mające na celu dotarcie z informacją o systemie nieodpłatnej pomocy prawnej do mieszkańców powiatu. Promując nieodpłatną pomoc prawną nie ograniczano się jedynie do zamieszczania informacji na stronach internetowych, ale podejmowano innego rodzaju inicjatywy jak np. opracowanie ulotek i plakatów i ich dystrybuowanie na terenie powiatu, organizacja spotkań z mieszkańcami.

W powyższym obszarze badaniem objęto również podnoszenie świadomości służb publicznych o systemie, poprzez podjęcie działań o charakterze informacyjnym w zakresie katalogu usług i osób uprawnionych do skorzystania z nieodpłatnej pomocy prawnej i nieodpłatnego poradnictwa. W piśmie Podsekretarza Stanu w Ministerstwie Sprawiedliwości z dnia 27.02.2019 r., znak: DSF-XI.692.30.2019 skierowanym do Wojewodów wskazano, iż „(...) istotne jest podnoszenie świadomości samych służb publicznych o systemie. Odnotowano bowiem przypadki, w których wiedzy o możliwości skorzystania z darmowych porad prawnych nie posiadali pracownicy Ośrodków Pomocy Społecznej. Dlatego też zasadne jest podjęcie działań o charakterze informacyjnym w zakresie usług i katalogu osób uprawnionych do skorzystania z nieodpłatnej pomocy prawnej zarówno wśród pracowników, m.in. gminnych ośrodków pomocy społecznej, powiatowych centrów pomocy rodzinie, jak i przedstawicieli innych służb. Szczególnie istotne jest promowanie wiedzy wśród podmiotów świadczących nieodpłatne poradnictwo specjalistyczne innego typu, wskazanych na liście, o której mowa w art. 8a ust. 1 pkt 1 ustawy, o których należy poinformować osobę uprawnioną w przypadkach wskazanych w art. 5 ust. 4 ustawy, tj. gdy problem nie może być w całości lub części rozwiązany w drodze porady prawnika lub doradcy obywatelskiego (...).”

Na zadane przez kontrolującego pytanie czy Starosta podjął działania, mające na celu podniesienie świadomości pracowników o systemie, w tym o rozszerzonym katalogu usług i osób uprawnionych do skorzystania z nieodpłatnej pomocy prawnej i nieodpłatnego poradnictwa (dot. podjęcia działań informacyjnych wśród pracowników, m.in.: starostwa, gmin z obszaru tego powiatu, a także pracowników gminnych ośrodków pomocy społecznej, powiatowych centrów pomocy rodzinie i pracowników świadczących nieodpłatne poradnictwo, uzyskano odpowiedź, cyt.: „Starosta mając na celu podniesienie świadomości pracowników o systemie, w tym o rozszerzonym katalogu usług i osób uprawnionych do korzystania z nieodpłatnej pomocy prawnej i nieodpłatnego poradnictwa poprzez Sekretarz Powiatu realizującą zadanie informowała kadrę kierowniczą na kwartalnych spotkaniach z kierownikami jednostek- szczegółowe informacje w zakresie programu zostały również zamieszczone na stronach internetowych jednostek powiatowych oraz gminnych. Natomiast pracownicy byli informowani w przedmiotowym zakresie między innymi poprzez rozłożenie ulotek o programie we wszystkich miejscach dostępnych dla interesantów starostwa oraz na spotkaniach z pracownikami”.

Ponadto Starosta wyjaśnił, że:

- przedstawiono informację na posiedzeniach Komisji Bezpieczeństwa i Porządku Publicznego,
- przedstawiono informację na posiedzeniach Zespołu Zarządzania Kryzysowego,

- przedstawiono informację na spotkaniach z kierownikami jednostek,
- przesłano informacje Ośrodkom Pomocy Społecznej na terenie Powiatu,
- zamieszczono szczegółowe informacje na stronach internetowych gmin.

W świetle podjętych działań oraz przekazanych wyjaśnień Starosty, mając na uwadze wytyczne Ministerstwa Sprawiedliwości należy stwierdzić, że przedmiotowe działania zostały skierowane do większości służb publicznych, w tym do jednostek organizacyjnych, świadczących na terenie powiatu usługi specjalistycznego poradnictwa prawnego wyszczególnionego w art. 8a ust. 1 pkt 1 ustawy.

Podejmowanie działań przez Starostę w powyższym zakresie wpłynie pozytywnie na jakość udzielonej pomocy osobom, które zgłoszą się do instytucji publicznej po poradę, bowiem - jak zaznaczył Minister Sprawiedliwości - w momencie posiadania przez służby publiczne wiedzy nt. systemu nieodpłatnej pomocy prawnej możliwe będzie umiejętne przekierowywanie obywateli z innych systemów wsparcia, a uzyskana w ten sposób pomoc będzie miała charakter interdyscyplinarny.

[akta kontroli str. Nr 355]

Zgodnie z art. 8a ust. 1 pkt 1 i 2 ustawy starosta sporządza i aktualizuje listę jednostek nieodpłatnego poradnictwa, dostępnego dla mieszkańców powiatu, która obejmuje w szczególności:

- 1) poradnictwo rodzinne, psychologiczne, pedagogiczne, z zakresu pomocy społecznej, w sprawie rozwiązywania problemów alkoholowych i innych uzależnień, w sprawie przeciwdziałania przemocy w rodzinie, w ramach interwencji kryzysowej, dla bezrobotnych, dla osób pokrzywdzonych przestępstwem, a także z zakresu praw konsumentów, praw dziecka, praw pacjenta, ubezpieczeń społecznych, prawa pracy, prawa podatkowego, dla osób w sporze z podmiotami rynku finansowego i inne (art. 8a ust.1 pkt 1 ustawy);
- 2) nieodpłatną pomoc prawną i nieodpłatne poradnictwo obywatelskie ze wskazaniem punktów i dyżurów wraz z ich specjalizacją, o ile została określona (art. 8a ust.1 pkt.2 ustawy).

Stosownie do art. 8a ust. 2 ustawy lista zawiera dane jednostek nieodpłatnego poradnictwa uporządkowane według tematyki poradnictwa, w tym jednostek publicznych, jednostek niepublicznych działających na zlecenie oraz jednostek prowadzących działalność pożytku publicznego działających na zlecenie, którym powierzono zadania z zakresu poradnictwa specjalistycznego na podstawie odrębnych przepisów, obejmujące informacje o nazwie jednostek, zakresie poradnictwa, adresach i danych kontaktowych, w tym o stronach internetowych i numerach telefonicznych, dniach i godzinach działalności oraz kryteriach dostępu do usługi.

Ponadto z art. 8a ust. 3 ustawy wynika, że lista zawiera informacje o sposobie dokonywania zgłoszeń, o których mowa w art. 8 ust. 4, w tym informację o numerze telefonu, o którym mowa w art. 8 ust. 5, oraz w miarę możliwości informacje umożliwiające dokonywanie zgłoszeń za pośrednictwem środków komunikacji elektronicznej.

Przykładowy wzór listy jednostek nieodpłatnego poradnictwa został opracowany przez

Ministerstwo Sprawiedliwości i zamieszczony na stronie internetowej dedykowanej systemowi nieodpłatnej pomocy prawnej (<https://darmowapomoc.prawna.ms.gov.pl/>).

Ustalono, iż Starostwo Powiatowe w Gołdapi wywiązało się z obowiązku, o którym mowa w art. 8a ust. 1 ustawy i opracowało listę jednostek nieodpłatnego poradnictwa dostępnego dla mieszkańców Powiatu.

[akta kontroli str. Nr 393-406]

Poprawnie sporządzona, kompletna lista pełni ważną funkcję informacyjną, gdyż zgodnie ze stanowiskiem Ministerstwa Sprawiedliwości, cyt.: „(...)jest sposobem na integrację systemu poradnictwa prawnego i obywatelskiego z innymi formami nieodpłatnego poradnictwa. Jej celem jest zapewnienie spójności z wypracowanymi dotąd innymi formami szeroko pojętego poradnictwa realizowanego przez organy administracji rządowej i samorządowej na podstawie innych przepisów”.

Zgodnie z obowiązkiem, wynikającym z art. 8a ust. 4 ustawy, ww. listę Starosta udostępnia w Biuletynie Informacji Publicznej. Ponadto informacje te udostępnia się w szczególności:

- 1) na stronach internetowych urzędu starostwa powiatowego i urzędów gmin na obszarze tego powiatu,
- 2) co najmniej raz w roku w lokalnych środkach masowego przekazu,
- 3) w sposób zwyczajowo przyjęty na terenie powiatu.

Zgodnie z wyjaśnieniem Starosty, cyt.: „Lista, o której mowa w art. 8a ust. 1 ustawy została udostępniona w punktach, na tablicy ogłoszeń w poczekalni, publikuje się i BIP, na stronach internetowych Starostwa i Urzędów Gmin. Listę udostępniono również w lokalnych środkach masowego przekazu. Lista zawiera dane jednostek nieodpłatnego poradnictwa uporządkowane według tematyki poradnictwa, w tym jednostek publicznych, jednostek niepublicznych działających na zlecenie oraz jednostek prowadzących działalność pożytku publicznego działających na zlecenie, którym powierzono zadania z zakresu poradnictwa specjalistycznego na podstawie odrębnych przepisów. Dane obejmują informacje o nazwie jednostek, w zakresie poradnictwa, adresach i danych kontaktowych, w tym o stronach internetowych i numerach telefonicznych, dniach i godzinach działalności oraz kryteriach dostępu do usługi”.

Kontrolującemu przedstawiono faktury dotyczące publikacji listy w środkach masowego przekazu, tj. Gołdapskim Portalu Internetowym, wydruki ze stron urzędów miast i gmin z terenu Powiatu jako dowód zamieszczenia przedmiotowej listy na stronach JST z terenu Powiatu.

[akta kontroli str. Nr 329-352]

Zgodnie z art. 8 ust. 5 ustawy zgłoszeń dokonuje się telefonicznie pod numerem telefonu wskazanym przez starostę. Starosta oprócz dokonywania zgłoszeń telefonicznych może również umożliwić dokonywanie zgłoszeń za pośrednictwem środków komunikacji

Podczas realizacji czynności kontrolnych stwierdzono, iż Starosta Gołdapski wyznaczył 1 numer telefonu w celu dokonywania zgłoszeń na wizyty. Z wyjaśnienia Starosty w powyższej sprawie wynika, że cyt.: „Zgodnie z art. 8 ust. 4 i 5 ustawy z dnia 5 sierpnia 2015 r. o nieodpłatnej pomocy prawnej, nieodpłatnym poradnictwie prawnym oraz edukacji

prawnej Starosta zapewniła kontakt telefoniczny dla mieszkańców służący jedynie do obsługi pomocy prawnej, który został podany do publicznej wiadomości na stronach internetowych gmin, broszurach informacyjnych, plakatach. Zgłoszenia mieszkańców przyjmuje osoba odpowiedzialna za realizację zadania w przedmiotowym zakresie. Porady udzielane są po wcześniejszym umówieniu wizyty, jednakże wszyscy mieszkańcy, którzy zgłoszą się o udzielenie pomocy bez wcześniejszego umówienia wizyty otrzymują pomoc we wszystkich punktach. Zapisy na porady na poszczególne punkty rozdysponowuje się poprzez program służący do realizacji nieodpłatnych porad prawnych."

[akta kontroli str. Nr 328, 355, 382]

Zgodnie z wytycznymi Ministerstwa Sprawiedliwości cyt.: „Nowelizacja ustawy nie daje podstawy do zlecenia prawnikom oraz pracownikom organizacji pozarządowych zadań związanych z prowadzeniem zapisów, układaniem kolejności i alokacją wizyt (...). Wyznaczając podmiot do obsługi specjalnego telefonu do zapisów, należy mieć również na względzie koordynowanie świadczenia usług poza punktem i udzielania porad za pomocą środków porozumiewania się na odległość, o których mowa w art. 8 ust. 8 ustawy, dla osób ze znaczną niepełnosprawnością ruchową, które nie mogą stawić się w punkcie osobiście oraz osobom doświadczającym trudności w komunikowaniu się. W związku z powyższym oraz z uwagi na fakt, iż obsługa organizacyjno-techniczna systemu leży w gestii starosty zasadnym wydaje się aby numer telefonu obsługiwany był przez komórkę starostwa”.

Mając powyższe na uwadze działania Starosty w tym zakresie ocenia się pozytywnie.

Zgodnie z art. 8 ust. 4 ustawy, udzielanie nieodpłatnych porad prawnych i świadczenie nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego, odbywa się według kolejności zgłoszeń, po umówieniu terminu wizyty. Zgodnie z wyjaśnieniem Starosty, cyt.: „(...) Zgłoszenia mieszkańców przyjmuje osoba odpowiedzialna za realizację zadania w przedmiotowym zakresie. Porady udzielane są po wcześniejszym umówieniu wizyty, jednakże wszyscy mieszkańcy, którzy zgłoszą się o udzielenie pomocy bez wcześniejszego umówienia wizyty otrzymują pomoc we wszystkich punktach. Zapisy na porady na poszczególne punkty rozdysponowuje się poprzez program służący do realizacji nieodpłatnych porad prawnych (...).”

Z udzielonych wyjaśnień wynika ponadto, że ustalono z wykonawcami sposób postępowania na wypadek gdyby osoba uprawniona zgłosiła się bezpośrednio do punktu, bez uprzedniego zapisania. W ww. przypadku cyt.: Zgodnie przeprowadzonymi rozmowami radcowie prawni oraz adwokaci są zobowiązani do udzielenia pomocy w zakresie nieodpłatnych porad prawnych bez względu na to czy osoba była umówiona czy zgłosiła się bezpośrednio do punktu.”

[akta kontroli str. Nr 325, 328-330, 355]

c) organizowanie wizyt dla mieszkańców o różnych potrzebach

Zgodnie z art. 8 ust. 8 ustawy, osobom ze znaczną niepełnosprawnością ruchową, które nie mogą stawić się w punkcie osobiście oraz osobom doświadczającym trudności w komunikowaniu się, o których mowa w ustawie z dnia 19 sierpnia 2011 r. o języku migowym i innych środkach komunikowania się (Dz.U z 2017 r. poz. 1824), zwanej dalej: „ustawą o języku migowym”, może być udzielana nieodpłatna pomoc prawna lub

świadczony nieodpłatny poradnictwo obywatelskie, z wyłączeniem nieodpłatnej mediacji, także poza punktem albo za pośrednictwem środków porozumiewania się na odległość, tj.:

- w miejscu zamieszkania
- poza punktem w miejscu wyposażonym w urządzenia ułatwiające porozumiewanie się z osobami doświadczającymi trudności w komunikowaniu się;
- poza punktem, w miejscu w którym zapewnia się możliwość korzystania z pomocy tłumacza migowego.

W przypadku osób doświadczających trudności w komunikowaniu, przepis daje możliwość zorganizowania wizyty w miejscu do tego dostosowanym, czyli przykładowo w takim miejscu urzędu gminy lub powiatu, które zostało wyposażone w odpowiedni sprzęt wspierający porozumienie, zgodnie z wymogami ustawy o języku migowym.

Jak wskazano na stronach Ministerstwa Sprawiedliwości, w przypadku osób z niepełnosprawnością ruchową, które nie mogą stawić się w punkcie osobiście (np. obłożnie chorych) powyższa regulacja umożliwi świadczenie usług w ich aktualnym miejscu pobytu, w tym w ramach wizyty domowej.

Mając powyższe na uwadze zwrócono się z zapytaniem do Starosty czy wystąpiły przypadki świadczenia usługi poza punktem, w miejscu zamieszkania, w miejscu wyposażonym w urządzenia ułatwiające porozumiewanie się z osobami doświadczającymi trudności w komunikowaniu się, w miejscu w którym zapewnia się możliwość korzystania z pomocy tłumacza migowego. Starosta odpowiedział, cyt.: *„Do chwili obecnej nie wystąpiły przypadki świadczenia usług dla osób niepełnosprawnych poza punktami nieodpłatnych porad prawnych.”*

[akta kontroli str. Nr 329, 356]

Ustalono w trakcie kontroli, iż zagadnienia dotyczące świadczenia usług osobom niepełnosprawnym ze znaczną niepełnosprawnością ruchową, które nie mogą stawić się w punkcie osobiście oraz osobom doświadczającym trudności w komunikowaniu się znalazły swoje odzwierciedlenie w:

- postanowieniach ogłoszenia o otwartym konkursie, o czym była mowa w pkt 1 ppkt a),
- umowach z radcami prawnymi i adwokatami,
- liście jednostek nieodpłatnego poradnictwa dostępnego dla mieszkańców Powiatu, o której mowa w art. 8a ustawy.

Zgodnie z art. 9 ust. 1 ustawy o języku migowym i innych środkach komunikowania się, który stanowi że organ administracji publicznej jest zobowiązany do udostępnienia usługi pozwalającej na komunikowanie się, w tym wypadku również na zapisanie się na wizytę, kontrolujący zwrócili się z zapytaniem, czy Starostwo udostępniło osobom z trudnościami w komunikowaniu się zapisy w innych formach niż telefon.

Z wyjaśnień w powyższej sprawie wynika, że cyt.: *„Spełniając wymóg art. 8 ust. 5 ww. ustawy Starosta umożliwiła dokonywanie zgłoszeń telefonicznie udostępniając dla mieszkańców odrębny numer telefonu, (...) adres email do kontaktu jest podany na każdej urnie znajdującej się w punktach nieodpłatnej pomocy prawnej.”*

[akta kontroli str. Nr 329, 356]

Na zadane przez kontrolującego pytanie, czy ustalono z wykonawcami sposób organizowania przez nich, w czasie funkcjonowania dyżurów ewentualnego dojazdu w celu

udzielenia pomocy w miejscu zamieszkania osoby, która nie jest w stanie przybyć do punktu, a także dojazdu do miejsca, w którym można dogodnie udzielić pomocy osobie doświadczającej trudności w komunikowaniu się, Starosta odpowiedział, że cyt.: „Zgodnie z zawartymi umowami z radcami prawnymi oraz adwokatami osobom ze znaczną niepełnosprawnością ruchową, które nie mogą stawić się w punkcie osobiście, oraz osobom doświadczającym trudności w komunikowaniu się, o których mowa w ustawie z dnia 19 sierpnia 2011 r. o języku migowym i innych środkach komunikowania się (Dz. U. z 2017 r. poz. 1824), może być udzielana nieodpłatna pomoc prawna, także poza punktem albo za pośrednictwem środków porozumiewania się na odległość. Udzielanie nieodpłatnej pomocy prawnej w powyższej sytuacji odbywa się w ramach wynagrodzenia wskazanego w umowach.”

[akta kontroli str. Nr 326, 330]

d) dostępność dyżurów dla mieszkańców pod względem czasu i miejsca

Na podstawie przeprowadzonej analizy harmonogramu dyżurów, zamieszczonego na stronie BIP Starostwa stwierdza się, iż nieodpłatna pomoc prawna i nieodpłatne poradnictwo obywatelskie udzielane są w punktach łącznie w przeciętnym wymiarze 5 dni w tygodniu przez co najmniej 4 godziny dziennie.

Godziny dyżurów w poszczególnych punktach przedstawiały się następująco:

Starostwo Powiatowe w Gołdapi ul. Krótka 1

Poniedziałek: 14⁰⁰-18⁰⁰ (radca prawny)

Wtorek: 8⁰⁰-12⁰⁰ (radca prawny)

Środa: 12⁰⁰-16⁰⁰ (adwokat)

Czwartek: 8⁰⁰-12⁰⁰ (radca prawny)

Piątek: 12⁰⁰-16⁰⁰ (adwokat)

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Gołdapi ul. Jaćwieska 14 A

Poniedziałek: 14⁰⁰-18⁰⁰ (radca prawny)

Wtorek: 08⁰⁰-12⁰⁰ (radca prawny)

Środa: 14⁰⁰-18⁰⁰ (radca prawny)

Urząd Gminy w Baniach Mazurskich ul. Konopnickiej 26

Piątek: 15⁰⁰-19⁰⁰ (radca prawny)

Urząd Gminy w Dubeninkach ul. Dębowa 27

Piątek: 8⁰⁰-12⁰⁰ (radca prawny)

Podkreślenia wymaga fakt, iż sposób organizacji dyżurów w punktach zapewniał dostęp do pomocy w przedziałach czasowych w zakresie NPP pomiędzy godziną 8:00 a 19:00, co ocenia się pozytywnie.

Opracowany w Starostwie grafik dyżurów miał na uwadze zapewnienie usługi w zakresie nieodpłatnej pomocy prawnej i nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego, w sposób dogodny dla mieszkańców o różnych aktywnościach.

Jak ustalono na terenie Powiatu nie zaistniała potrzeba, o której mowa w art. 8 ust. 6 ustawy, tj. wydłużenia czasu trwania dyżuru do co najmniej 5 godzin dziennie we wszystkich punktach na obszarze powiatu.

[akta kontroli str. 6, 63]

Zgodnie z wyjaśnieniem Starosty, cyt.: „Punkty nieodpłatnej pomocy prawnej na terenie powiatu zostały usytuowane w czterech lokalach, biorąc przede wszystkim potrzeby mieszkańców oraz z dogodnym dostępem dla osób poruszających się na wózkach. Wszystkie punkty zostały usytuowane w budynkach użyteczności publicznej biorąc pod uwagę dostęp mieszkańców na terenie trzech gmin. (...) W roku 2018 wójtowie nie zgłaszali wniosków, o których mowa w art. 9 ust. 2 pkt 2 ustawy z dnia 5 sierpnia 2015 r. o nieodpłatnej pomocy prawnej, nieodpłatnym poradnictwie prawnym oraz edukacji prawnej”.

[akta kontroli str. 326, 330-331]

Kontrola wykazała, iż wszystkie punkty świadczące na terenie Powiatu nieodpłatną pomoc prawną zostały usytuowane w lokalach, do których tytuł prawny – w ramach własnych zasobów - posiada odpowiednio Powiat (dot. budynku przy ul. Krótkiej 1 oraz ul. Jaćwieskiej 14 A w Gołdapi) oraz Gminy (Banie Mazurskie i Dubeninki), z którymi Powiat podpisał porozumienia na realizację NPP w lokalach stanowiących ich własność.

[akta kontroli str. 64-68]

Zgodnie ze zbiorczą informacją o wykonaniu zadania polegającego na udzielaniu nieodpłatnej pomocy prawnej w 2018 roku, na terenie Powiatu Gołdapskiego udzielono łącznie 407 porad.

[akta kontroli str. 70]

W oparciu o przeprowadzoną analizę zbiorczej informacji o wykonaniu zadania polegającego na udzielaniu nieodpłatnej pomocy prawnej lub nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego oraz edukacji prawnej kontrolujący stwierdzili, że w I kw. 2018 w Powiecie Gołdapskim łączna ilość porad udzielonych we wszystkich punktach wyniosła 129 (na podstawie ilości wystawionych kart).

Analiza miesięczna (za okres styczeń - kwiecień 2018 r.) udzielonych porad w rozbiciu na poszczególne punkty przedstawia się następująco:

Lokalizacja punktu	styczeń	luty	marzec	kwiecień
Gołdap ul. Krótka 1	31	31	30	18
Gołdap ul. Jaćwieska 14 A	7	6	5	6
U.G. Banie Mazurskie	5	4	2	2
U.G. Dubeninki	0	2	2	2
RAZEM	43	43	39	28

Analiza wykazała, iż największym zainteresowaniem cieszył się punkt zlokalizowany w Gołdapi usytuowany w budynku Starostwa (110 porad).

[akta kontroli str. 76, 101-106]

Kontrolujący stwierdził, że w I kw. 2019 w Powiecie Gołdapskim łączna ilość porad udzielonych w punktach na terenie powiatu wyniosła 115 (na podstawie ilości wystawionych kart).

Analiza miesięczna (za okres styczeń - kwiecień 2019 r.) udzielonych porad w rozbiciu na poszczególne punkty przedstawia się następująco:

Lokalizacja punktu	styczeń	luty	marzec	kwiecień
Gołdap ul. Krótka 1	28	30	24	15
Gołdap ul. Jaćwieska 14 A	8	9	4	9
U.G. Banie Mazurskie	3	3	5	2
U.G. Dubeninki	1	0	0	0
RAZEM	40	42	33	26

Przeprowadzona analiza wykazała, iż największym zainteresowaniem cieszył się podobnie jak w 2018 r. punkt zlokalizowany w Gołdapi usytuowany w budynku Starostwa (97 wystawionych kart). Z ilości udzielonych porad w poszczególnych punktach wynika, że istnieje spore zainteresowanie realizacją zadania w zakresie udzielania NPP w Powiecie.

[akta kontroli str. 82, 101, 107-111]

Na terenie Powiatu Gołdapskiego nie funkcjonuje punkt posiadający określoną specjalizację lub w którym wprowadzono dyżury w zakresie jednego rodzaju usług.

e) wyposażenie lokalu

W trakcie kontroli w celu sprawdzenia spełniania przez lokal w którym usytuowany jest punkt NPP wymogów wynikających z Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 21 grudnia 2018 r. w sprawie nieodpłatnej pomocy prawnej oraz nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego (Dz.U. z 2018 r. poz. 2492), w obecności pracownika Starostwa Powiatowego, dokonano oględzin punktów zlokalizowanych w Gołdapi tj. w:

- Starostwie Powiatowym w Gołdapi ul. Krótka 1
- Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Gołdapi ul. Jaćwieska 14 A

Ze względu na ograniczony czas trwania czynności kontrolnych (2 dni) i udział w kontroli tylko jednego kontrolera nie dokonano oględzin lokali usytuowanych w Urzędzie Gminy w Baniach Mazurskich ul. Konopnickiej 26 oraz Urzędzie Gminy w Dubeninkach ul. Dębowa 27.

Zgodnie z § 5 ust. 3 rozporządzenia punkty usytuowane na terenie Gołdapi były oznakowane w sposób widoczny z zewnątrz budynku, w którym znajduje się lokal oraz wewnątrz w sposób umożliwiający łatwe odnalezienie punktu. W oznaczeniu lokalu określono, że jest w nim udzielana nieodpłatna pomoc prawna oraz wskazano dni i godziny dyżurów, a także dane kontaktowe potrzebne do zgłoszenia wizyty, o których mowa w art. 8 ust. 5 ustawy. Zgodnie z § 5 ust. 1 pkt 1 we wszystkich punktach wyodrębniono pomieszczenie przeznaczone do udzielania nieodpłatnej pomocy prawnej umożliwiając zachowanie dyskrecji przy uzyskiwaniu tej pomocy przez osoby uprawnione.

Każdy lokal został wyposażony w stół i miejsca siedzące. Zgodnie z § 5 ust. 1 pkt 3 zapewniono w lokalach dostęp do instalacji energetycznej, telekomunikacyjnej, dostęp do Internetu oraz komputer z dostępem do: oprogramowania do edycji tekstów, oprogramowania umożliwiającego przesyłanie, odbieranie danych i porozumiewanie się na odległość środkami komunikacji elektronicznej, komputerowego systemu informacji prawnej, wraz z bazą aktów prawnych, w tym przepisów prawa powszechnie obowiązującego, orzecznictwa i materiałów pomocniczych, z dostępem do bazy aktów prawa miejscowego obowiązującego na obszarze danego powiatu i powiatów ościennych, w

tym gmin wchodzących w skład danego powiatu, a także dostęp do drukarki, urządzenia pozwalającego na przenoszenie dokumentacji do postaci elektronicznej oraz do materiałów biurowych. W przypadku każdego lokalu kontrolujący stwierdził, że zapewniono możliwość bezpiecznego przechowywania dokumentów zawierających dane osobowe, w sposób uniemożliwiający dostęp do nich osobom nieupoważnionym (zamykana na klucz szafka).

[akta kontroli str. 53-62]

f) wyposażenie poczekalni punktu

Zgodnie z § 5 ust. 4 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości w sprawie nieodpłatnej pomocy prawnej oraz nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego z dnia 21 grudnia 2018 r. (Dz.U. poz. 2492) zwanego dalej „rozporządzeniem”, w miejscu przeznaczonym dla osób oczekujących udostępnia się:

- 1) informacje o zasadach i zakresie udzielania nieodpłatnej pomocy prawnej oraz osobach uprawnionych do ich otrzymania;
- 2) listę jednostek nieodpłatnego poradnictwa, o której mowa w art. 8a ust. 1 ustawy, zawierającą również informacje o tematycznych infoliniach oraz innych formach poradnictwa świadczonego za pośrednictwem środków komunikacji elektronicznej, a także wskazanie punktów usytuowanych w lokalach z dogodnym dostępem dla osób poruszających się na wózkach inwalidzkich;
- 3) karty informacyjne poradnictwa dotyczące nieodpłatnej pomocy prawnej i nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego oraz poradnictwa dla osób pokrzywdzonych przestępstwem;
- 4) zamkniętą, nieprzezroczystą i oznakowaną urnę, w której osoba uprawniona osobiście umieszcza wypełnioną część B karty pomocy;
- 5) informację o możliwości przekazywania przez osoby uprawnione opinii o udzielonej nieodpłatnej pomocy prawnej lub świadczonym nieodpłatnym poradnictwie obywatelskim.

Ogłędziny punktów usytuowanych na terenie Gołdapi wykazały, iż ww. lokale dysponowały miejscem przeznaczonym dla osób oczekujących na udzielenie nieodpłatnej pomocy prawnej. W poczekalniach udostępniono: listę jednostek nieodpłatnego poradnictwa, o której mowa w art. 8a ust. 1 ustawy, a także informacje o zasadach i zakresie udzielania nieodpłatnej pomocy prawnej oraz osobach uprawnionych do ich otrzymywania. Ponadto w poczekalni wywieszono informacje nt. przekazywania przez osoby uprawnione opinii o udzielonej nieodpłatnej pomocy prawnej lub świadczonym nieodpłatnym poradnictwie obywatelskim oraz umieszczono urnę na część B kart pomocy. We wszystkich kontrolowanych lokalach zamieszczono karty nieodpłatnej pomocy prawnej oraz poradnictwa dla osób pokrzywdzonych przestępstwem, zgodnie z § 5 ust. 4 pkt 3 rozporządzenia (punkty nie świadczyły NPO).

[akta kontroli str. 53-62]

g) dokumentacja i sprawozdawczość

Zgodnie z art. 7 ust. 1 ustawy, każdy przypadek udzielenia nieodpłatnej pomocy prawnej lub świadczenia nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego dokumentuje się w karcie

nieodpłatnej pomocy prawnej lub nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego.

W myśl ust. 3 ww. artykułu ustawy część A karty pomocy wraz z oświadczeniem, o którym mowa w art. 4 ust. 2 ustawy, adwokaci i radcy prawni przekazują staroście do 10 dnia każdego miesiąca kalendarzowego, w sposób uniemożliwiający powiązanie oświadczenia osoby uprawnionej z kartą pomocy.

Z wyjaśnień uzyskanych podczas kontroli wynika, iż informacja zwrotna o prawidłowości wypełnienia części A kart pomocy jest przekazywana Staroście w terminie wskazanym w art. 7 ust. 3 ustawy, tj. do 10 dnia każdego miesiąca kalendarzowego. Zapis w zakresie przekazywania Staroście w terminie wskazanym w art. 7 ust. 3 ustawy, tj. do 10 dnia każdego miesiąca kalendarzowego karty nieodpłatnej pomocy prawnej oraz oświadczenia prawnika, w sposób uniemożliwiający powiązanie kart NPP z oświadczeniem osoby uprawnionej, ujęty został w umowach (§7).

Na zadane w trakcie kontroli pytanie na temat sposobu monitorowania przez Starostę kompletności i prawidłowości ww. dokumentacji, Starosta Gołdapski odpowiedział, że cyt.: *„Zgodnie z zapisami w zawartych umowach Radca Prawny, adwokat udzielający nieodpłatnej pomocy prawnej dokumentuje każdy przypadek udzielenia nieodpłatnej pomocy prawnej przez wypełnienie karty nieodpłatnej pomocy prawnej Kartę nieodpłatnej pomocy prawnej oraz oświadczenia radca prawny, adwokat przekazuje do dziesiątego dnia następnego miesiąca kalendarzowego w sposób uniemożliwiający powiązanie karty nieodpłatnej pomocy prawnej z oświadczeniem osoby uprawnionej. Dokumenty comiesięcznie są weryfikowane przez pracownika realizującego zadanie.”*

[akta kontroli str. 326, 331]

Stosownie do art. 12 ust. 1 ustawy, Starosta przekazywał w ustawowym terminie, za pośrednictwem Wojewody W-M, Ministrowi Sprawiedliwości, zbiorczą informację o wykonaniu zadań polegających na udzielaniu nieodpłatnej pomocy prawnej, świadczeniu nieodpłatnego poradnictwa oraz edukacji prawnej.

[akta kontroli str. 69-100]

h) rozliczenie wykorzystania dotacji (kwota przyznanej dotacji, wykonanie, niewykorzystanie kwoty dotacji, zwrot, oświadczenie starosty o wykorzystaniu dotacji zgodnie z przeznaczeniem)

W 2018 roku na realizację zadań zleconych z zakresu administracji rządowej polegających na udzielaniu nieodpłatnej pomocy prawnej, świadczeniu nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego oraz edukacji prawnej (rozdział 75515 §2110) Powiat Gołdapski otrzymał dotację w wysokości 125.208,00 zł. Zgodnie z oświadczeniem Starosty przedmiotowa dotacja wykorzystana została zgodnie z przeznaczeniem. Starostwo Powiatowe w Gołdapi nie dokonywało zwrotów na konto Warmińsko-Mazurskiego Urzędu Wojewódzkiego w Olsztynie niewykorzystanej części dotacji – wykorzystanie w całości.

[akta kontroli str. Nr 48-52]

2. Jakość usług i obsługi, w szczególności:

a) dbałość o merytoryczną jakość usług

Na dzień rozpoczęcia kontroli niemożliwym było dokonanie oceny wykorzystania przez powiat ocen porad obywatelskich wykonanych przez wojewodę. Jak zaznaczyło Ministerstwo Sprawiedliwości, zastosowanie tego instrumentu będzie możliwe po zamówieniu przez wojewodę recenzji, wydaniu na tej podstawie ocen porad obywatelskich oraz przekazaniu ich staroście celem wykorzystania w sprawowanej kontroli nad działalnością organizacji pozarządowych świadczących nieodpłatne porady obywatelskie. Starosta (pracownik odpowiedzialny za realizację zadania) comiesięcznie, po złożeniu przez wykonawców kart pomocy, dokonuje ich analizy oraz sprawdza ich kompletność i prawidłowość wypełnienia zgodnie z art. 7 ust. 1 ustawy.

W zakresie współpracy z samorządami prawniczymi dokonano następujących ustaleń: Zgodnie z art. 10 ust. 1 ustawy, Powiat Gołdapski zawarł z Okręgową Izbą Radców Prawnych (OIRP) w Białymstoku oraz Okręgową Radą Adwokacką (ORA) w Białymstoku porozumienia w sprawie udzielania nieodpłatnej pomocy prawnej na obszarze Powiatu w 2019 r.

Na podstawie podpisanego porozumienia samorząd radcowski i adwokacki został zobowiązany do przedłożenia Powiatowi imiennych wykazów radców prawnych i adwokatów oraz ich zastępców, którzy będą udzielali NPP na terenie Powiatu. Zarówno OIRP, jak i ORA wywiązały się z postanowień w ww. zakresie i przedłożyły stosowne wykazy.

[akta kontroli str.429-434]

b) korzystanie z opinii o jakości usług

Zgodnie z art. 7 ust. 5 starosta analizuje opinie osób uprawnionych o udzielonej pomocy, mając na względzie potrzebę wprowadzenia usprawnień oraz podniesienia jakości nieodpłatnej pomocy prawnej i nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego.

Na zadane przez kontrolującego pytanie w zakresie korzystania przez Starostę z opinii o jakości usług w poszczególnych punktach, Starosta odpowiedział, cyt.: „*Ze złożonych kart cz. B wynika, iż świadczone porady są udzielane na wysokim poziomie oraz zgodnie z oczekiwaniami.*”

[akta kontroli str.326, 331]

Zgodnie z § 9 ust. 1 i 2 rozporządzenia, Starosta co najmniej raz w miesiącu przekazuje dziekanom właściwej okręgowej rady adwokackiej lub rady okręgowej izby radców prawnych zawarte w części B kart pomocy opinie osób uprawnionych o udzielonej nieodpłatnej pomocy prawnej, które mogą mieć wpływ na sposób wykonania przez właściwą okręgową radę adwokacką albo właściwą radę okręgowej izby radców prawnych zobowiązania, o którym mowa w art. 10 ust. 1 pkt 2 ustawy.

Na zadane przez kontrolującego pytanie czy przynajmniej raz w miesiącu części B kart pomocy są przekazywane w odpowiedniej formie samorządom prawniczym zgodnie z § 9 ust. 1 rozporządzenia, Starosta odpowiedział, że cyt.: „*Ze złożonych kart cz. B wynika, iż świadczone porady są udzielane na wysokim poziomie oraz zgodnie z oczekiwaniami.*”

Udzielona odpowiedź sugeruje, że przedmiotowe karty nie zostały przekazane do OIRP

i ORA. Ze sprawozdania za I kw. 2019 r. - Zbiorczej informacji o wykonaniu zadania polegającego na udzielaniu NPP wynika, że w pierwszym kwartale 2019 r. udzielono łącznie 115 porad, z tego 22 osoby wyraziły zgodę na wyrażenie opinii i wypełnienie kart pomocy, a 93 osoby nie wyraziły zgody na wyrażenie opinii. Nieprzekazywanie dziekanom właściwej okręgowej rady adwokackiej lub rady okręgowej izby radców prawnych zawartych w części B kart pomocy opinii osób uprawnionych o udzielonej nieodpłatnej pomocy prawnej stanowi uchybienie. Osobą odpowiedzialną jest pracownik realizujący zadanie.

[akta kontroli str. 98, 327, 331]

c) integracja usług z innymi formami darmowego poradnictwa

Zgodnie z art. 8a ust. 1 ustawy Starosta Gołdapski sporządził listę jednostek nieodpłatnego poradnictwa, o czym szczegółowo w pkt 1 lit. b.

Z udzielonych informacji wynika, że w okresie objętym kontrolą, na terenie Powiatu nie wystąpiły przypadki, o których mowa w art. 5 ust. 4 ustawy, tj. przekierowania osoby uprawnionej do innych systemów wsparcia obywateli, w związku z niemożnością całościowego lub częściowego rozwiązania jej problemu w drodze porady adwokata lub radcy prawnego.

Starosta udostępnił wykonawcom przedmiotową listę w celu wykorzystania jej przy realizacji postanowień ww. artykułu ustawy.

[akta kontroli str. 326]

d) dodatkowe wsparcie osób uprawnionych

W rozdziale IV pkt 6 ogłoszenia o otwartym konkursie wskazano, iż organizacja pozarządowa - w ramach oferty - może przedstawić dodatkowo porozumienia o wolontariacie zawarte z osobami, które będą wykonywały świadczenia w ramach prowadzonego punktu, w tym służyły asystą uprawnionym mającym trudności w samodzielnej realizacji porady, w szczególności z powodu niepełnosprawności, podeszłego wieku albo innych okoliczności życiowych.

[akta kontroli str. 148]

Zgodnie z art. 11 ust. 6b ustawy organizacja pozarządowa w ramach oferty może przedstawić dodatkowo porozumienia o wolontariacie zawarte z osobami, które będą wykonywały świadczenia w ramach prowadzonego punktu, w tym służyły asystą osobom uprawnionym mającym trudności w samodzielnej realizacji porady, w szczególności z powodu niepełnosprawności, podeszłego wieku albo innych okoliczności życiowych.

Analiza dokumentacji przedłożonej do kontroli wykazała, że oferta jednej z organizacji pozarządowych uczestniczących w konkursie, zawierała zapisy dotyczące podpisanych umów o wolontariacie z osobami, które będą wykonywały świadczenia asysty poradniczej. Asysta poradnicza ma charakter fakultatywny, co oznacza, że usługa ta jest oferowana w miarę możliwości.

[akta kontroli str. 226]

3. Działalność kontrolna starosty, prowadzona na podstawie art. 11 ust. 8 ustawy oraz monitorowanie jakości świadczonych usług przez wykonawców

Zgodnie z art. 11 ust. 8 ustawy Starosta sprawuje kontrolę bieżącą nad wykonywaniem zadań przez organizację, której zleca prowadzenie punktu na terenie danego powiatu. Odbywa się ona na zasadach określonych w ustawie z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i wolontariacie. Zgodnie z art. 17 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie organ administracji publicznej zlecający realizację zadania publicznego, może dokonywać kontroli i oceny realizacji zadania, w szczególności:

- stopnia realizacji zadania,
- efektywności, rzetelności i jakości realizacji zadania,
- prawidłowości wykorzystania środków publicznych otrzymanych na realizację zadania,
- prowadzenia dokumentacji związanej z realizowanym zadaniem.

Zgodnie z wytycznymi Ministerstwa Sprawiedliwości, tego typu kontrola ma dotyczyć wykonania umowy, a zatem powinna odbywać się przynajmniej raz w roku.

Ze względu na niewyłonienie organizacji pozarządowej w zakresie udzielanych NPP w 2018 roku oraz w związku z ponownym niewyłonieniem organizacji pozarządowej w zakresie świadczenie NPP i NPO w 2019 r. Starosta nie prowadził kontroli (zgodnie z art. 11 ust. 8 ustawy) nad wykonywaniem zadań przez organizację, której zlecono prowadzenie punktu na terenie danego powiatu. Przedmiotowe cząstkowe zagadnienie nie podlegało ocenie.

Do ustaleń kontroli nie zostały wniesione zastrzeżenia.

4. Zalecenia

Mając na uwadze powyższe ustalenia i oceny wnoszę o przekazywanie co najmniej raz w miesiącu dziekanom właściwej okręgowej rady adwokackiej lub rady okręgowej izby radców prawnych zawarte w części B kart pomocy opinii osób uprawnionych o udzielonej nieodpłatnej pomocy prawnej, zgodnie z § 9 ust. 1 rozporządzenia.

Proszę Panią Starostę o podjęcie działań mających na celu usunięcie stwierdzonych uchybień oraz o poinformowanie Wojewody Warmińsko – Mazurskiego w terminie 21 dni od dnia otrzymania niniejszego wystąpienia, o sposobie wykorzystania uwag i wniosków oraz wykonania zaleceń, a także o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia działań.

Jednocześnie informuję, że stosownie do art. 48 ustawy o kontroli w administracji rządowej od wystąpienia pokontrolnego nie przysługują środki odwoławcze.

28. VII, 2019r. - data wpływu
/

WOJEWODA
WARMIŃSKO-MAZURSKI

Artur Chojecki

Warmińsko-Mazurski Urząd Wojewódzki w Olsztynie
10-575 Olsztyn
Al. J. Piłsudskiego 7/9

FK-IV.431.30.2019

Olsztyn, 2019-08-12

SP Gołdap

INFORMACJA

Pismo

PWP z kontroli NPP

Załączniki:

1. PWP SP Gołdap.(3867717_3214311).pdf

Dokument został podpisany, aby go zweryfikować należy użyć
oprogramowania do weryfikacji podpisu

Data złożenia podpisu: 2019-08-12T12:30:16.284Z

Podpis elektroniczny

362
Olsztyn, 12 sierpnia 2019 r.

FK-IV.431.30.2019

Szanowna Pani
Marzanna Marianna Wardziejewska
Starosta Gołdapski
ul. Krótka 1
19-500 Gołdap

Projekt wystąpienia pokontrolnego

Kontrolę przeprowadzono w Starostwie Powiatowym w Gołdapi, ul. Krótka 1, 19-500 Gołdap, NIP: 8471516948, REGON: 519634600.

W dniu rozpoczęcia czynności kontrolnych stanowisko kierownika jednostki kontrolowanej pełniła Pani Marzanna Marianna Wardziejewska – Starosta, wybrana na stanowisko w dniu 23 listopada 2018 r. Uchwałą Nr I/3/2018 Rady Powiatu w Gołdapi z dnia 23 listopada 2018 r. W poprzedniej kadencji funkcję Starosty pełnił Pan Andrzej Ciołek, zgodnie z Uchwałą Rady Powiatu w Gołdapi Nr I/3/2014, z dnia 1 grudnia 2014 r.

Zadanie w zakresie udzielania nieodpłatnej pomocy prawnej realizowane jest przez Wydział Organizacyjny Starostwa Powiatowego w Gołdapi. W okresie objętym kontrolą oraz w dniu kontroli osobą odpowiedzialną za realizację zadania była Pani Anna Urszula Makowska – Sekretarz Powiatu – Naczelnik Wydziału Organizacyjnego, zatrudniona na podstawie umowy o pracę od dnia 30 października 2009 r. – zwana dalej pracownikiem odpowiedzialnym za realizację zadania.

[akta kontroli str. Nr 33]

Kontrolę przeprowadził pracownik Warmińsko – Mazurskiego Urzędu Wojewódzkiego w Olsztynie, Wydział Finansów i Kontroli, Oddział prowadzenia i koordynacji kontroli, Radosław Gazda – inspektor wojewódzki, legitymacja służbowa nr 9/2019, wydana przez Dyrektora Generalnego Warmińsko – Mazurskiego Urzędu Wojewódzkiego w Olsztynie; upoważnienie Wojewody Warmińsko – Mazurskiego Nr FK-IV.0030.609.2019 z dnia 14 czerwca 2019 r.

[akta kontroli str. Nr 32]

Kontrolę rozpoczęto 24 czerwca 2019 r. i zakończono 25 czerwca 2019 r., co zostało odnotowane w Książce kontroli Starostwa Powiatowego pod pozycją 3/2019.

Przedmiotem kontroli była realizacja przez powiat (w porozumieniu z gminami albo samodzielnie) zadań zleconych z zakresu administracji rządowej polegających na udzielaniu nieodpłatnej pomocy prawnej, świadczeniu nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego oraz edukacji prawnej na podstawie ustawy z dnia 5 sierpnia 2015 r. o nieodpłatnej pomocy prawnej,

nieodpłatnym poradnictwie obywatelskim oraz edukacji prawnej (Dz. U. z 2019 r., poz. 294), zwanej dalej „ustawą” oraz zgodnie z wytycznymi Podsekretarza Stanu w Ministerstwie Sprawiedliwości zawartymi w pismach z dnia 27.02.2019 r. i 8 kwietnia 2019 r., znak: DSF-XI.692.30.2019. Dodatkowo kontroli zostały poddane punkty, w których świadczona jest nieodpłatna pomoc prawna i nieodpłatne poradnictwo obywatelskie.

[akta kontroli str. Nr 13-14, 32]

Okres objęty kontrolą: od 1 stycznia 2018 r. do 10 czerwca 2019 r.

Kontrola została przeprowadzona na podstawie art. 2 pkt 1 i art. 6 ust. 4 pkt 3 ustawy z dnia 15 lipca 2011 r. o kontroli w administracji rządowej (Dz. U. Nr 185, poz. 1092) oraz art. 28 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 23 stycznia 2009 r. o wojewodzie i administracji rządowej w województwie (t.j. Dz. U. z 2017 r., poz. 2234) w związku z art. 8 ust. 1 ustawy.

Starosta upoważnił Sekretarza Powiatu – Naczelnika Wydziału Organizacyjnego do udzielania ustnych i pisemnych wyjaśnień w zakresie realizacji zadania. Zakres czynności pracownika obejmował realizację zadań wynikających z ustawy - będących przedmiotem kontroli. Ww. pracownik był również obecny podczas oględzin lokalu, w którym są świadczone nieodpłatna pomoc prawna i nieodpłatne poradnictwo obywatelskie.

[akta kontroli str. Nr 34-45]

Na podstawie ustaleń kontroli działalność jednostki w kontrolowanym zakresie ocenia się **pozytywnie z uchybieniami**. Powyższa ocena wynika z następujących ustaleń i ocen dokonanych w poszczególnych obszarach (zagadnieniach) objętych kontrolą:

1. Organizacja systemu nieodpłatnej pomocy prawnej, nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego oraz edukacji prawnej:

a) obsada punktów i praca z wykonawcami

Stosownie do art. 8 ust. 2 ustawy, na każdy powiat przypada liczba punktów nieodpłatnych porad prawnych odpowiadająca mnożnikowi zdefiniowanemu w art. 20 ust. 4 ustawy. W myśl art. 11 ust. 1 ustawy, powiat powierza prowadzenie połowy punktów nieodpłatnej pomocy prawnej organizacji pozarządowej (stan prawny na 2018 r.)

Od 1 stycznia 2019 r. na mocy art. 1 pkt 15 ustawy z dnia 15 czerwca 2018 r. o zmianie ustawy o nieodpłatnej pomocy prawnej i edukacji prawnej oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2018 r. poz. 1467), zwanej dalej: „ustawą nowelizacyjną”, wprowadzony został nowy podział punktów między wykonawców świadczących usługi nieodpłatnej pomocy prawnej i nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego, zgodnie z którym powiat powierza połowę punktów do prowadzenia adwokatom i radcom prawnym z przeznaczeniem na udzielenie nieodpłatnej pomocy prawnej, a połowę organizacji pozarządowej prowadzącej działalność pożytku publicznego z przeznaczeniem na udzielenie nieodpłatnej pomocy prawnej lub świadczenie nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego. Zgodnie z art. 11 ust. 1a ustawy, jeżeli na powiat przypadają dwa punkty, adwokatom lub radcom prawnym powierza się prowadzenie jednego punktu, a prowadzenie drugiego powierza się organizacji pozarządowej, która udziela nieodpłatnej pomocy prawnej i świadczy nieodpłatne

poradnictwo obywatelskie w tym punkcie w zakresie czasowym wskazanym w umowie.

Ustalono, że:

W 2018 r. - Starostwo Powiatowe uruchomiło łącznie 2 punkty:

1. Punkt 1 - Gołdap ul. Krótka 1. Punkt prowadzony przez Starostwo (w budynku Starostwa), pomocy prawnej udzielali radcowie prawni i adwokaci.
2. Punkt 2 – Punkt prowadzony przez Starostwo – punkt mobilny (nie wybrano organizacji pozarządowej), usytuowany w 3 lokalizacjach:
 - Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Gołdapi ul. Jaćwieska 14 A,
 - Urząd Gminy w Baniach Mazurskich ul. Konopnickiej 26,
 - Urząd Gminy w Dubeninkach ul. Dębowa 27.

ROK 2019 - w związku z tym, że ustawa nowelizacyjna nie zmieniła zasad określania liczby punktów przypadających na dany powiat, Starostwo Powiatowe w Gołdapi również w 2019 r. zobowiązane było uruchomić łącznie 2 punkty, które zostały rozdysponowane w następujący sposób:

3. Punkt 1 - Gołdap ul. Krótka 1. Punkt prowadzony przez Starostwo (w budynku Starostwa), pomocy prawnej udzielają radcowie prawni i adwokaci.
4. Punkt 2 – Punkt prowadzony przez Starostwo – punkt mobilny, usytuowany w 3 lokalizacjach:
 - Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Gołdapi ul. Jaćwieska 14 A,
 - Urząd Gminy w Baniach Mazurskich ul. Konopnickiej 26,
 - Urząd Gminy w Dubeninkach ul. Dębowa 27.

Nie wybrano organizacji pozarządowej, nieodpłatna pomoc prawna (dalej NPP) jest udzielana przez radców prawnych.

[akta kontroli str. Nr 5-6]

Konkurs ofert i wybór oferty

W zakresie konkursu ofert 2017/2018

Zarząd Powiatu Gołdapskiego w dniu 8 listopada 2017 r. ogłosił otwarty konkurs ofert na realizację zadania publicznego w zakresie prowadzenia punktu nieodpłatnej pomocy prawnej i edukacji prawnej w 2018 r. Uchwałą Nr 170/2017 Zarządu Powiatu w Gołdapi z dnia 29 listopada 2017 r. powołano Komisję Konkursową w związku z ogłoszonym otwartym konkursem ofert.

[akta kontroli str. Nr 112-118]

W ramach przedmiotowego konkursu oferty złożyły 3 nw. fundacje/stowarzyszenia, tj.:

- 1) Stowarzyszenie Inicjatywa na Rzecz Praw i Ochrony Obywateli, ul. Mickiewicza 14/1 10-509 Olsztyn,
- 2) Stowarzyszenie Inicjatyw Samorządowych, ul. Narutowicza 56 a, 20-016 Lublin,
- 3) Fundacja „Inicjatywa Kobiet Aktywnych” FIKA ul. Hanowskiego 9/42, 10-687 Olsztyn.

[akta kontroli str. Nr 119]

Zgodnie z protokołem z posiedzenia Komisji Konkursowej z dnia 29 listopada 2017 r. Komisja dokonała analizy poszczególnych ofert:

- 1) Stowarzyszenie Inicjatywa na Rzecz Praw i Ochrony Obywateli – złożona oferta nie spełniała kryteriów formalnych, nie była do końca wypełniona we wszystkich polach, nie zawierała wszystkich wymaganych załączników oraz zawierała błędy rachunkowe.
- 2) Stowarzyszenie Inicjatyw Samorządowych, ul. Narutowicza 56 a, 20-016 Lublin – złożona oferta spełniała kryteria formalne i poddana została ocenie merytorycznej, jednakże nie uzyskała ona minimum punktów pozwalających na rekomendowanie tej oferty Zarządowi Powiatu.
- 3) Fundacja „Inicjatywa Kobiet Aktywnych” FIKA ul. Hanowskiego 9/42, 10-687 Olsztyn – oferta nie spełniała kryteriów formalnych – zadanie do którego aplikowała organizacja nie mieściło się w jej działalności statutowej.

W związku z powyższym Zarząd Powiatu Uchwałą Nr 171/2017 z dnia 30 listopada unieważnił otwarty konkurs ofert na realizację zadania publicznego w zakresie prowadzenia punktu NPP i edukacji prawnej z powodu nie spełniania wymogów zawartych w ogłoszeniu. Zgodnie z art. 18a ust. 1 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (t.j. Dz.U. z 2016 poz. 1817 ze zm. – akt prawny obowiązujący do konkursu 2017/2018), **jedynymi dopuszczalnymi przez ustawę przyczynami unieważnienia otwartego konkursu ofert są: niezłożenie żadnej oferty oraz niespełnienie przez żadną ze złożonych ofert wymogów zawartych w ogłoszeniu – co podnoszono w uchwale jako argumentację unieważnienia otwartego konkursu ofert.**

[akta kontroli str. Nr 119-138]

W zakresie konkursu ofert 2018/2019

W celu wykonania obowiązku powierzenia prowadzenia w 2019 r. punktów NPP i nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego (dalej NPO) organizacji pozarządowej, Zarząd Powiatu w Gołdapi ogłosił otwarty konkurs ofert na realizację zadania publicznego w zakresie prowadzenia punktu NPP oraz świadczenia NPO na terenie Powiatu Gołdapskiego w 2019 r.

Uchwałą Nr 3/2018 Zarządu Powiatu w Gołdapi z dnia 28 listopada 2018 r. powołano Komisję Konkursową w związku z ogłoszonym otwartym konkursem ofert.

[akta kontroli str. Nr 141-151]

Wykonywanie zadań z zakresu edukacji prawnej powierzonych w ramach umowy organizacji pozarządowej, stanowił jeden z punktów ogłoszenia otwartego konkursu ofert (I pkt 4). Ogłoszenie zawierało informacje o:

- rodzaju zadania, wysokości środków publicznych przeznaczonych na jego realizację, zasadach przyznawania dotacji, terminach i warunkach realizacji zadania, terminie i sposobie składania ofert, trybie i kryteriach stosowanych przy wyborze ofert,
- możliwości wydłużenia w razie konieczności czasu trwania dyżurów do 5 godzin dziennie we wszystkich punktach na obszarze tego powiatu, bez zwiększenia środków na realizację zadania,
- powierzeniu organizacji pozarządowej zadań z zakresu edukacji prawnej,

- możliwości udzielenia nieodpłatnej pomocy prawnej (dalej NPP) oraz nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego (dalej NPO) poza punktem, w przypadku gdy osoby ze znaczną niepełnosprawnością ruchową nie mogą stawić się w punkcie udzielania porad oraz o konieczności zapewnienia przez organizację pozarządową możliwości udzielania NPP oraz NPO za pośrednictwem środków porozumiewania się na odległość osobą które ze względu na swoją niepełnosprawność nie mogą stawić się w punkcie udzielania porad,
- możliwości wydłużenia czasu trwania dyżuru do co najmniej 5 godzin dziennie we wszystkich punktach na terenie Powiatu, zgodnie z art. 8 ust. 6 ustawy,
- poszerzonym ustawą zakresie świadczonych usług, poprzez wskazanie do realizacji zadań zawartych w art. 3 ust. 1 pkt 1-3 i 4 oraz 3a ustawy.

[akta kontroli str. Nr 146-150]

Oferty złożyły 2 nw. fundacje/stowarzyszenia, tj.:

- 1) Stowarzyszenie Wsparcia Obywatelskiego, ul. Szlak 77/222 31-153 Kraków,
- 2) Fundacja HONESTE VIVERE, ul. Amałowicza-Tatara 7 04-474 Warszawa.

[akta kontroli str. Nr 165-166]

Komisja w składzie określonym Uchwałą Nr 3/2018 Zarządu Powiatu w Gołdapi z dnia 28 listopada 2018 r. dokonała oceny formalnej 2 ofert. Do Komisji konkursowej nie był powołany przedstawiciel wojewody, dokumentacja przedstawiona kontrolującemu nie zawierała wniosku w tej sprawie.

Zgodnie z protokołem z posiedzenia Komisji Konkursowej z dnia 30 listopada 2018 r. Komisja dokonała analizy poszczególnych ofert:

- 1) Stowarzyszenie Wsparcia Obywatelskiego – złożona oferta spełniała kryteria formalne, pod względem merytorycznym nie zawierała wskazania konkretnych osób, które będą świadczyły NPP w punkcie na terenie Powiatu. Wskazane osoby pochodzą z drugiego końca Polski (Kraków, Zielona Góra), co zdaniem Komisji uniemożliwiłoby systematyczne docieranie do punktu udzielania NPP. Zgodnie z protokołem, w ofercie nie wskazano również zastępstw w razie nieobecności prawników.
- 2) Fundacja HONESTE VIVERE – złożona oferta spełniała kryteria formalne i poddana została ocenie merytorycznej. Członkowie Komisji stwierdzili, że oferta nie zawiera wskazania konkretnych osób, które będą świadczyły NPP w punkcie na terenie Powiatu. W ofercie nie wskazano również zastępstw w razie nieobecności prawników. Zdaniem członków Komisji nie było możliwe dokonanie oceny jakości proponowanej w ofercie usługi. Brak było również możliwości dokonania oceny kwalifikacji osób, które będą bezpośrednio realizowały zadanie w punkcie na terenie Powiatu.

[akta kontroli str. Nr 165-166]

W związku z powyższym Zarząd Powiatu Uchwałą Nr 4/2018 z dnia 30 listopada 2018 r. unieważnił otwarty konkurs ofert na realizację zadania publicznego, w zakresie prowadzenia punktu NPP oraz świadczenia NPO z powodu nie spełniania wymogów zawartych

w ogłoszeniu.

Zgodnie z art. 18a ust. 1 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (t.j. Dz.U. z 2016 poz. 1817 ze zm. – akt prawny obowiązujący do konkursu 2017/2018), jedynymi dopuszczalnymi przez ustawę przyczynami unieważnienia otwartego konkursu ofert są: niezłożenie żadnej oferty oraz niespełnienie przez żadną ze złożonych ofert wymogów zawartych w ogłoszeniu – co podnoszono w uchwale jako argumentację unieważnienia otwartego konkursu ofert.

Szczegółowe uzasadnienie zawarte w Uchwale Nr 4/2018 z dnia 30 listopada 2018 r. stanowiło, że: *„W odpowiedzi na ogłoszony przez Zarząd Powiatu konkurs wpłynęły dwie oferty. Powołana przez Zarząd Powiatu komisja konkursowa dokonała oceny obu ofert i żadna z nich nie otrzymała co najmniej 15 pkt aby można było zaproponować Zarządowi Powiatu wybór. Złożone oferty nie spełniają warunku określonego przepisem art. 11 ust.6 pkt 2 w związku z art.6 ust.2 pkt 6 ustawy z dnia 5 sierpnia 2015 r. o nieodpłatnej pomocy prawnej oraz edukacji prawnej /Dz.U.2017.poz.2030/ poprzez nie wskazanie osób które będą udzielały nieodpłatnej pomocy prawnej we wskazanym w ogłoszeniu punkcie. Nie wskazano również zastępstw osób udzielających nieodpłatnej pomocy prawnej. Ze złożonych ofert wynika, iż organizacje zamierzały zlecić wykonanie zadania prawnikom którzy mają swoje kancelarie w Krakowie, Zielonej Górze, Białymstoku, Łomży, a z ogólnodostępnych informacji wynika, iż kancelarie te nie mają filii na terenie Województwa Warmińsko-Mazurskiego nie wspominając o filii na terenie powiatu goldapskiego lub przynajmniej w powiatach sąsiadujących tj. oleckiego, węgorzewskiego czy giżyckiego. Nie spełnienie tych warunków powoduje, iż zamawiający powiat goldapski nie może pozytywnie zaakceptować złożonych ofert w kontekście spełnienia przez oferenta warunków o którym mowa w art. 11 ust.6 pkt 3 ustawy który stanowi, że: daje gwarancję należytego wykonania zadania, w szczególności przez złożenie pisemnego zobowiązania:*

- a) zapewnienia poufności w związku z udzielaniem nieodpłatnej pomocy prawnej i jej dokumentowaniem,*
- b) zapewnienia profesjonalnego i rzetelnego udzielania nieodpłatnej pomocy prawnej, w szczególności w sytuacji, gdy zachodzi konflikt interesów.*

Mając powyższe na uwadze i biorąc pod uwagę treść przepisu art. 11 ust.9 ustawy, w myśl którego starosta nie zawiera umowy z organizacją pozarządową w przypadku nie zawarcia umów, o których mowa w ust.6 pkt 2 postanowiono o odrzuceniu ofert. Zadania będą wykonywali radcowie prawni i adwokaci wskazani przez Okręgową Izbę Radców Prawnych w Białymstoku oraz Okręgową Radę Adwokacką w Białymstoku”.

[akta kontroli str. Nr 167-168]

Zadania komisji konkursowej określa art. 15 ust. 2a ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie wskazując, że Organ administracji publicznej ogłaszający otwarty konkurs ofert powołuje komisję konkursową w celu opiniowania złożonych ofert. Jednocześnie należy podkreślić, że opinia Komisji nie jest wiążąca dla organu zamierzającego zlecić realizację zadania organizacji pozarządowej.

Należy również stwierdzić, że podnoszony w uzasadnieniu do uchwały o unieważnieniu konkursu wymóg uzyskania min. 15 punktów przy ocenie oferty, nie wynika z warunków ogłoszenia o otwartym konkursie ofert.

Komisja konkursowa prawidłowo przyznała punkty w zakresie kryteriów określonych

w ogłoszeniu, w oparciu o przedłożone przez fundacje dokumenty, jednakże ocena Komisji nie stanowi podstawy do unieważnienia konkursu, a jedynie jest opinią skierowaną do zarządu Powiatu, który to podejmuje ostateczną decyzję. Zarząd Powiatu wydaną uchwałą unieważnił otwarty konkurs ofert na realizację zadania publicznego.

Umowy podpisane z adwokatami i radcami prawnymi

Ustalono, że treść umów z adwokatami, radcami prawnymi oraz ich zastępcami, w stosunku do roku poprzedniego, dodatkowo uwzględniła nowe zagadnienia wprowadzone ustawą nowelizacyjną, tj. zgodę na możliwość wydłużenia przez starostę czasu trwania dyżurów do 5 godzin we wszystkich punktach na obszarze powiatu, pod warunkiem zaistnienia okoliczności, o których mowa w art. 8 ust. 6 ustawy, bez zwiększenia środków przeznaczonych na realizację zadania.

Ponadto, w umowach zawarto zapisy gwarantujące: możliwość udzielenia pomocy prawnej osobom ze znaczną niepełnosprawnością ruchową, które nie mogą stawić się w punkcie osobiście oraz osobom doświadczającym trudności w komunikowaniu się. W opisywanych przypadkach prawnicy mogą udzielać pomocy poza punktem albo za pośrednictwem środków porozumiewania się na odległość. Zawarto również nowe zapisy określające możliwość skorzystania od 1 stycznia 2019 r. z NPP przez osoby wskazane w art. 4, a także zgodnie z art. 3 ustawy podano zakres udzielanych NPP.

[akta kontroli str. Nr 261-324]

Lokalizacja punktów i harmonogram dyżurów

Zgodnie z art. 9 ust. 1 ustawy, powiat realizując zadania, o których mowa w art. 8 ust. 1 ustawy, może zawierać porozumienia z gminami na obszarze tego powiatu. W okresie objętym kontrolą Powiat Gołdapski zawarł porozumienia z 2 gminami z terenu Powiatu, tj. Gminą Banie Mazurskie oraz Gminą Dubeninki, w zakresie wykorzystania lokalu będącego własnością danej gminy jako punktu świadczenia nieodpłatnej pomocy prawnej i nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego. Obydwie Gminy zadeklarowały, iż nie będą obciążać Powiatu Gołdapskiego kosztami związanymi z korzystaniem i eksploatacją pomieszczeń w przedmiotowym zakresie.

[akta kontroli str. Nr 64-67]

Na terenie Powiatu zarówno w roku 2018 r., jak i w 2019 r. utworzono łącznie (w tych samych lokalizacjach) 2 punkty NPP, z czego jeden punkt jest punktem mobilnym.

Stosownie do art. 8 ust. 3 ustawy, zarówno w 2018, jak i 2019 roku, w ww. punktach nieodpłatna pomoc prawna była udzielana w przeciętnym wymiarze 5 dni w tygodniu przez co najmniej 4 godziny dziennie. Zgodnie z pismem Starosty z dnia 25 czerwca 2019 r. znak: S.1710.1.2019, w 2019 r. na terenie Powiatu nie zaistniała potrzeba, o której mowa a art. 8 ust. 6 ustawy, tj. wydłużenia czasu trwania dyżuru do co najmniej 5 godzin dziennie we wszystkich punktach. Taki warunek był określony w ogłoszeniu o konkursie oraz w umowach z prawnikami, tj. w przypadku, gdy liczba osób uprawnionych, którym ma zostać udzielona nieodpłatna pomoc prawna i nieodpłatne poradnictwo obywatelskie, uniemożliwia sprawne umawianie terminów wizyt w punktach na obszarze danego powiatu, czas trwania dyżuru może ulec wydłużeniu do co najmniej 5 godzin dziennie we wszystkich

punktach na obszarze tego powiatu. Wydłużenie czasu trwania dyżuru następuje na żądanie Starosty bez zwiększania środków przeznaczonych na realizację zadania w danym roku. Zgodnie z przekazaną informacją Starosty wszystkie punkty w których świadczona jest NPP w 2019 r. zostały uruchomione terminowo.

[akta kontroli str. Nr 325, 330]

W zakresie monitorowania przez Starostę punktualności dyżurów oraz sposobu monitorowania świadczenia usług przez osoby uprawnione, z udzielonego wyjaśnienia wynika, że cyt.: „Realizacja w zakresie nieodpłatnych porad prawnych przez radców prawnych oraz adwokatów jest monitorowana na bieżąco. Jeden z punktów jest usytuowany w starostwie, klucze do pomieszczenia, w którym jest świadczona pomoc prawna radcom i adwokaci odbierają bezpośrednio od osoby realizującej zadanie. Punkt mobilny znajduje się w Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie czyli jednostce powiatowej oraz w Urzędzie Gminy w Dubeninkach i Urzędzie Gminy w Baniach Mazurskich, w której również jest monitorowana punktualność oraz właściwa realizacja zadania przez radców prawnych poprzez stały kontakt pracownika realizującego zadanie z urzędami”.

Odnosząc się do powyższego, w związku z brakiem w dokumentacji przedstawionej kontrolującemu jakichkolwiek dowodów np. notatek służbowych, świadczących o podjęciu przez pracownika odpowiedzialnego za realizację zadania ww. działań, kontrolujący nie był w stanie zweryfikować, a następnie dokonać oceny powyższego zagadnienia. Jednocześnie należy wspomnieć, iż analiza części B kart pomocy udostępnionych kontrolującemu wykazała, iż brak jest w nich jakichkolwiek wzmianek lub wpisów (stanowiących opinię osoby której udzielono porady) świadczących o nieprawidłowościach w zakresie funkcjonowania NPP.

Jednocześnie należy stwierdzić, że Starosta prowadził miesięczne karty czasu pracy poszczególnych prawników w punktach, które mogły stanowić pewien sposób monitorowania świadczenia usług przez osoby uprawnione.

[akta kontroli str. Nr 329, 383-390, 407-]

W zakresie zapewnienia ciągłości usług, Starosta w umowie z prawnikami zawarł zapisy zgodnie z którymi zleceniobiorca ma obowiązek zapewnić zastępstwo w przypadku, gdy nie będzie on w stanie osobiście udzielać nieodpłatnej pomocy prawnej - §8 umowy. Zgodnie z §11 umowy Powiat ma prawo rozwiązać umowę w trybie dwutygodniowego okresu wypowiedzenia, w przypadku naruszenia przez zleceniobiorcę postanowień §2, 4 ust. 3 oraz §7 umowy.

[akta kontroli str. Nr 265]

b) upowszechnianie usług wśród mieszkańców powiatu

Zgodnie z art. 9 ust. 4 ustawy, Starosta odpowiada za upowszechnianie wiedzy o działalności systemu nieodpłatnej pomocy prawnej i nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego wśród mieszkańców powiatu.

Starosta Gołdapski realizował ww. obowiązek w okresie objętym kontrolą w następujący sposób:

- zamówiono 2 000 szt. ulotek informacyjnych dla mieszkańców Powiatu w I półroczu oraz plakatów,
- przeprowadzono prelekcje Radcy Prawnego w szkołach średnich,
- przedstawiono informację na posiedzeniach Komisji Bezpieczeństwa i Porządku Publicznego,
- przedstawiono informację na posiedzeniach Zespołu Zarządzania Kryzysowego,
- przedstawiono informację na spotkaniach z kierownikami jednostek,
- przesłano informacje Ośrodkom Pomocy Społecznej na terenie Powiatu,
- zamieszczono szczegółowe informacje na stronach internetowych gmin,
- propagowano informacje poprzez oznakowanie punktów nieodpłatnej pomocy prawnej,
- przedstawiono merytoryczne informacje uczestnikom organizowanych debat społecznych - szeroki zasięg informacyjny,
- opublikowano informacje w lokalnych mediach.

Ponadto podejmowano szereg działań, które miały na celu przede wszystkim uświadomienie społeczeństwa o możliwości skorzystania z nieodpłatnej pomocy prawnej na terenie powiatu. Punkty nieodpłatnej pomocy prawnej na terenie powiatu zostały usytuowane w czterech lokalach, godziny przyjęć interesantów zostały dostosowane do potrzeb mieszkańców. Promocja systemu, znalazła również odzwierciedlenie w opublikowanej na stronie internetowej Powiatu i BIP liście punktów nieodpłatnego poradnictwa.

Przy wszystkich punktach zostały również zamieszczone plakaty ze szczegółową informacją kto może otrzymać nieodpłatną pomoc prawną (na etapie przedsądowym), co obejmuje pomoc prawną oraz z jakiego zakresu prawa dotyczyć może nieodpłatna pomoc prawna (zostały wykorzystane plakaty ze strony Ministerstwa Sprawiedliwości). W związku z tym, iż jeden z punktów udzielania nieodpłatnych porad prawnych znajduje się w Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Gołdapi jest to również wyjście naprzeciw osobom niepełnosprawnym, które są niejednokrotnie interesantami.

W celu rozpowszechnienia wśród mieszkańców wiedzy o możliwości uzyskania nieodpłatnej pomocy prawnej informacja została również zamieszczona na stronach internetowych jednostek powiatowych oraz ośrodkach pomocy społecznej

[akta kontroli str. Nr 328, 353-382, 391-392]

Mając powyższe na uwadze, stwierdza się, że Starosta Gołdapski wywiązał się z obowiązku wynikającego z art. 9 ust. 4 ustawy, tj. podjął działania mające na celu dotarcie z informacją o systemie nieodpłatnej pomocy prawnej do mieszkańców powiatu. Promując nieodpłatną pomoc prawną nie ograniczono się jedynie do zamieszczania informacji na stronach internetowych, ale podejmowano innego rodzaju inicjatywy jak np. opracowanie ulotek i plakatów i ich dystrybuowanie na terenie powiatu, organizacja spotkań z mieszkańcami.

W powyższym obszarze badaniem objęto również podnoszenie świadomości służb publicznych o systemie, poprzez podjęcie działań o charakterze informacyjnym w zakresie katalogu usług i osób uprawnionych do skorzystania z nieodpłatnej pomocy prawnej

374

i nieodpłatnego poradnictwa. W piśmie Podsekretarza Stanu w Ministerstwie Sprawiedliwości z dnia 27.02.2019 r., znak: DSF-XI.692.30.2019 skierowanym do Wojewodów wskazano, iż „(...) istotne jest podnoszenie świadomości samych służb publicznych o systemie. Odnotowano bowiem przypadki, w których wiedzy o możliwości skorzystania z darmowych porad prawnych nie posiadali pracownicy Ośrodków Pomocy Społecznej. Dlatego też zasadne jest podjęcie działań o charakterze informacyjnym w zakresie usług i katalogu osób uprawnionych do skorzystania z nieodpłatnej pomocy prawnej zarówno wśród pracowników, m.in. gminnych ośrodków pomocy społecznej, powiatowych centrów pomocy rodzinie, jak i przedstawicieli innych służb. Szczególnie istotne jest promowanie wiedzy wśród podmiotów świadczących nieodpłatne poradnictwo specjalistyczne innego typu, wskazanych na liście, o której mowa w art. 8a ust. 1 pkt 1 ustawy, o których należy poinformować osobę uprawnioną w przypadkach wskazanych w art. 5 ust. 4 ustawy, tj. gdy problem nie może być w całości lub części rozwiązany w drodze porady prawnika lub doradcy obywatelskiego (...).”

Na zadane przez kontrolującego pytanie czy Starosta podjął działania, mające na celu podniesienie świadomości pracowników o systemie, w tym o rozszerzonym katalogu usług i osób uprawnionych do skorzystania z nieodpłatnej pomocy prawnej i nieodpłatnego poradnictwa (dot. podjęcia działań informacyjnych wśród pracowników, m.in.: starostwa, gmin z obszaru tego powiatu, a także pracowników gminnych ośrodków pomocy społecznej, powiatowych centrów pomocy rodzinie i pracowników świadczących nieodpłatne poradnictwo, uzyskano odpowiedź, cyt.: „Starosta mając na celu podniesienie świadomości pracowników o systemie, w tym o rozszerzonym katalogu usług i osób uprawnionych do korzystania z nieodpłatnej pomocy prawnej i nieodpłatnego poradnictwa poprzez Sekretarz Powiatu realizującą zadanie informowała kadrę kierowniczą na kwartalnych spotkaniach z kierownikami jednostek- szczegółowe informacje w zakresie programu zostały również zamieszczone na stronach internetowych jednostek powiatowych oraz gminnych. Natomiast pracownicy byli informowani w przedmiotowym zakresie między innymi poprzez rozłożenie ulotek o programie we wszystkich miejscach dostępnych dla interesantów starostwa oraz na spotkaniach z pracownikami”.

Ponadto Starosta wyjaśnił, że:

- przedstawiono informację na posiedzeniach Komisji Bezpieczeństwa i Porządku Publicznego,
- przedstawiono informację na posiedzeniach Zespołu Zarządzania Kryzysowego,
- przedstawiono informację na spotkaniach z kierownikami jednostek,
- przesłano informacje Ośrodkom Pomocy Społecznej na terenie Powiatu,
- zamieszczono szczegółowe informacje na stronach internetowych gmin.

W świetle podjętych działań oraz przekazanych wyjaśnień Starosty, mając na uwadze wytyczne Ministerstwa Sprawiedliwości należy stwierdzić, że przedmiotowe działania zostały skierowane do większości służb publicznych, w tym do jednostek organizacyjnych, świadczących na terenie powiatu usługi specjalistycznego poradnictwa prawnego wyszczególnionego w art. 8a ust. 1 pkt 1 ustawy.

Podejmowanie działań przez Starostę w powyższym zakresie wpłynęło pozytywnie na jakość

udzielonej pomocy osobom, które zgłoszą się do instytucji publicznej po poradę, bowiem - jak zaznaczył Minister Sprawiedliwości - w momencie posiadania przez służby publiczne wiedzy nt. systemu nieodpłatnej pomocy prawnej możliwe będzie umiejętne przekierowywanie obywateli z innych systemów wsparcia, a uzyskana w ten sposób pomoc będzie miała charakter interdyscyplinarny.

[akta kontroli str. Nr 355]

Zgodnie z art. 8a ust. 1 pkt 1 i 2 ustawy starosta sporządza i aktualizuje listę jednostek nieodpłatnego poradnictwa, dostępnego dla mieszkańców powiatu, która obejmuje w szczególności:

- 1) poradnictwo rodzinne, psychologiczne, pedagogiczne, z zakresu pomocy społecznej, w sprawie rozwiązywania problemów alkoholowych i innych uzależnień, w sprawie przeciwdziałania przemocy w rodzinie, w ramach interwencji kryzysowej, dla bezrobotnych, dla osób pokrzywdzonych przestępstwem, a także z zakresu praw konsumentów, praw dziecka, praw pacjenta, ubezpieczeń społecznych, prawa pracy, prawa podatkowego, dla osób w sporze z podmiotami rynku finansowego i inne (art. 8a ust.1 pkt 1 ustawy);
- 2) nieodpłatną pomoc prawną i nieodpłatne poradnictwo obywatelskie ze wskazaniem punktów i dyżurów wraz z ich specjalizacją, o ile została określona (art. 8a ust.1 pkt.2 ustawy).

Stosownie do art. 8a ust. 2 ustawy lista zawiera dane jednostek nieodpłatnego poradnictwa uporządkowane według tematyki poradnictwa, w tym jednostek publicznych, jednostek niepublicznych działających na zlecenie oraz jednostek prowadzących działalność pożytku publicznego działających na zlecenie, którym powierzono zadania z zakresu poradnictwa specjalistycznego na podstawie odrębnych przepisów, obejmujące informacje o nazwie jednostek, zakresie poradnictwa, adresach i danych kontaktowych, w tym o stronach internetowych i numerach telefonicznych, dniach i godzinach działalności oraz kryteriach dostępu do usługi.

Ponadto z art. 8a ust. 3 ustawy wynika, że lista zawiera informacje o sposobie dokonywania zgłoszeń, o których mowa w art. 8 ust. 4, w tym informację o numerze telefonu, o którym mowa w art. 8 ust. 5, oraz w miarę możliwości informacje umożliwiające dokonywanie zgłoszeń za pośrednictwem środków komunikacji elektronicznej.

Przykładowy wzór listy jednostek nieodpłatnego poradnictwa został opracowany przez Ministerstwo Sprawiedliwości i zamieszczony na stronie internetowej dedykowanej systemowi nieodpłatnej pomocy prawnej (<https://darmowapomoc.prawna.ms.gov.pl/>).

Ustalono, iż Starostwo Powiatowe w Gołdapi wywiązało się z obowiązku, o którym mowa w art. 8a ust. 1 ustawy i opracowało listę jednostek nieodpłatnego poradnictwa dostępnego dla mieszkańców Powiatu.

[akta kontroli str. Nr 393-406]

Poprawnie sporządzona, kompletna lista pełni ważną funkcję informacyjną, gdyż zgodnie ze stanowiskiem Ministerstwa Sprawiedliwości, cyt.: „(...)jest sposobem na integrację

systemu poradnictwa prawnego i obywatelskiego z innymi formami nieodpłatnego poradnictwa. Jej celem jest zapewnienie spójności z wypracowanymi dotąd innymi formami szeroko pojętego poradnictwa realizowanego przez organy administracji rządowej i samorządowej na podstawie innych przepisów”.

Zgodnie z obowiązkiem, wynikającym z art. 8a ust. 4 ustawy, ww. listę Starosta udostępnia w Biuletynie Informacji Publicznej. Ponadto informacje te udostępnia się w szczególności:

- 1) na stronach internetowych urzędu starostwa powiatowego i urzędów gmin na obszarze tego powiatu,
- 2) co najmniej raz w roku w lokalnych środkach masowego przekazu,
- 3) w sposób zwyczajowo przyjęty na terenie powiatu.

Zgodnie z wyjaśnieniem Starosty, cyt.: „Lista, o której mowa w art. 8a ust. 1 ustawy została udostępniona w punktach, na tablicy ogłoszeń w poczekalni, publikuje się i BIP, na stronach internetowych Starostwa i Urzędów Gmin. Listę udostępniono również w lokalnych środkach masowego przekazu. Lista zawiera dane jednostek nieodpłatnego poradnictwa uporządkowane według tematyki poradnictwa, w tym jednostek publicznych, jednostek niepublicznych działających na zlecenie oraz jednostek prowadzących działalność pożytku publicznego działających na zlecenie, którym powierzono zadania z zakresu poradnictwa specjalistycznego na podstawie odrębnych przepisów. Dane obejmują informacje o nazwie jednostek, w zakresie poradnictwa, adresach i danych kontaktowych, w tym o stronach internetowych i numerach telefonicznych, dniach i godzinach działalności oraz kryteriach dostępu do usługi”.

Kontrolującemu przedstawiono faktury dotyczące publikacji listy w środkach masowego przekazu, tj. Gołdapskim Portalu Internetowym, wydruki ze stron urzędów miast i gmin z terenu Powiatu jako dowód zamieszczenia przedmiotowej listy na stronach JST z terenu Powiatu.

[akta kontroli str. Nr 329-352]

Zgodnie z art. 8 ust. 5 ustawy zgłoszeń dokonuje się telefonicznie pod numerem telefonu wskazanym przez starostę. Starosta oprócz dokonywania zgłoszeń telefonicznych może również umożliwić dokonywanie zgłoszeń za pośrednictwem środków komunikacji

Podczas realizacji czynności kontrolnych stwierdzono, iż Starosta Gołdapski wyznaczył 1 numer telefonu w celu dokonywania zgłoszeń na wizyty. Z wyjaśnienia Starosty w powyższej sprawie wynika, że cyt.: „Zgodnie z art. 8 ust. 4 i 5 ustawy z dnia 5 sierpnia 2015 r. o nieodpłatnej pomocy prawnej, nieodpłatnym poradnictwie prawnym oraz edukacji prawnej Starosta zapewniła kontakt telefoniczny dla mieszkańców służący jedynie do obsługi pomocy prawnej, który został podany do publicznej wiadomości na stronach internetowych gmin, broszurach informacyjnych, plakatach. Zgłoszenia mieszkańców przyjmuje osoba odpowiedzialna za realizację zadania w przedmiotowym zakresie. Porady udzielane są po wcześniejszym umówieniu wizyty, jednakże wszyscy mieszkańcy, którzy zgłoszą się o udzielenie pomocy bez wcześniejszego umówienia wizyty otrzymują pomoc we wszystkich punktach. Zapisy na porady na poszczególne punkty rozdysponowuje się poprzez program służący do realizacji nieodpłatnych porad prawnych.”

[akta kontroli str. Nr 328, 355, 382]

Zgodnie z wytycznymi Ministerstwa Sprawiedliwości cyt.: „*Nowelizacja ustawy nie daje podstawy do zlecenia prawnikom oraz pracownikom organizacji pozarządowych zadań związanych z prowadzeniem zapisów, układaniem kolejności i alokacją wizyt (...). Wyznaczając podmiot do obsługi specjalnego telefonu do zapisów, należy mieć również na względzie koordynowanie świadczenia usług poza punktem i udzielania porad za pomocą środków porozumiewania się na odległość, o których mowa w art. 8 ust. 8 ustawy, dla osób ze znaczną niepełnosprawnością ruchową, które nie mogą stawić się w punkcie osobiście oraz osobom doświadczającym trudności w komunikowaniu się. W związku z powyższym oraz z uwagi na fakt, iż obsługa organizacyjno-techniczna systemu leży w gestii starosty zasadnym wydaje się aby numer telefonu obsługiwany był przez komórkę starostwa*”.

Mając powyższe na uwadze działania Starosty w tym zakresie ocenia się pozytywnie.

Zgodnie z art. 8 ust. 4 ustawy, udzielanie nieodpłatnych porad prawnych i świadczenie nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego, odbywa się według kolejności zgłoszeń, po umówieniu terminu wizyty. Zgodnie z wyjaśnieniem Starosty, cyt.: „*(...) Zgłoszenia mieszkańców przyjmuje osoba odpowiedzialna za realizację zadania w przedmiotowym zakresie. Porady udzielane są po wcześniejszym umówieniu wizyty, jednakże wszyscy mieszkańcy, którzy zgłoszą się o udzielenie pomocy bez wcześniejszego umówienia wizyty otrzymują pomoc we wszystkich punktach. Zapisy na porady na poszczególne punkty rozdysponowuje się poprzez program służący do realizacji nieodpłatnych porad prawnych (...).*”

Z udzielonych wyjaśnień wynika ponadto, że ustalono z wykonawcami sposób postępowania na wypadek gdyby osoba uprawniona zgłosiła się bezpośrednio do punktu, bez uprzedniego zapisania. W ww. przypadku cyt.: *Zgodnie przeprowadzonymi rozmowami radcowie prawni oraz adwokaci są zobowiązani do udzielenia pomocy w zakresie nieodpłatnych porad prawnych bez względu na to czy osoba była umówiona czy zgłosiła się bezpośrednio do punktu.*”

[akta kontroli str. Nr 325, 328-330, 355]

c) organizowanie wizyt dla mieszkańców o różnych potrzebach

Zgodnie z art. 8 ust. 8 ustawy, osobom ze znaczną niepełnosprawnością ruchową, które nie mogą stawić się w punkcie osobiście oraz osobom doświadczającym trudności w komunikowaniu się, o których mowa w ustawie z dnia 19 sierpnia 2011 r. o języku migowym i innych środkach komunikowania się (Dz.U z 2017 r. poz. 1824), zwanej dalej: „ustawą o języku migowym”, może być udzielana nieodpłatna pomoc prawna lub świadczone nieodpłatne poradnictwo obywatelskie, z wyłączeniem nieodpłatnej mediacji, także poza punktem albo za pośrednictwem środków porozumiewania się na odległość, tj.:

- w miejscu zamieszkania
- poza punktem w miejscu wyposażonym w urządzenia ułatwiające porozumiewanie się z osobami doświadczającymi trudności w komunikowaniu się;
- poza punktem, w miejscu w którym zapewniana jest możliwość korzystania z pomocy tłumacza migowego.

W przypadku osób doświadczających trudności w komunikowaniu, przepis daje możliwość zorganizowania wizyty w miejscu do tego dostosowanym, czyli przykładowo w takim

miejscu urzędu gminy lub powiatu, które zostało wyposażone w odpowiedni sprzęt wspierający porozumienie, zgodnie z wymogami ustawy o języku migowym.

Jak wskazano na stronach Ministerstwa Sprawiedliwości, w przypadku osób z niepełnosprawnością ruchową, które nie mogą stawić się w punkcie osobiście (np. obłożnie chorych) powyższa regulacja umożliwi świadczenie usług w ich aktualnym miejscu pobytu, w tym w ramach wizyty domowej.

Mając powyższe na uwadze zwrócono się z zapytaniem do Starosty czy wystąpiły przypadki świadczenia usługi poza punktem, w miejscu zamieszkania, w miejscu wyposażonym w urządzenia ułatwiające porozumiewanie się z osobami doświadczającymi trudności w komunikowaniu się, w miejscu w którym zapewnia się możliwość korzystania z pomocy tłumacza migowego. Starosta odpowiedział, cyt.: *„Do chwili obecnej nie wystąpiły przypadki świadczenia usług dla osób niepełnosprawnych poza punktami nieodpłatnych porad prawnych.”*

[akta kontroli str. Nr 329, 356]

Ustalono w trakcie kontroli, iż zagadnienia dotyczące świadczenia usług osobom niepełnosprawnym ze znaczną niepełnosprawnością ruchową, które nie mogą stawić się w punkcie osobiście oraz osobom doświadczającym trudności w komunikowaniu się znalazły swoje odzwierciedlenie w:

- postanowieniach ogłoszenia o otwartym konkursie, o czym była mowa w pkt 1 ppkt a),
- umowach z radcami prawnymi i adwokatami,
- liście jednostek nieodpłatnego poradnictwa dostępnego dla mieszkańców Powiatu, o której mowa w art. 8a ustawy.

Zgodnie z art. 9 ust. 1 ustawy o języku migowym i innych środkach komunikowania się, który stanowi że organ administracji publicznej jest zobowiązany do udostępnienia usługi pozwalającej na komunikowaniu się, w tym wypadku również na zapisanie się na wizytę, kontrolujący zwrócili się z zapytaniem, czy Starostwo udostępniło osobom z trudnościami w komunikowaniu się zapisy w innych formach niż telefon.

Z wyjaśnień w powyższej sprawie wynika, że cyt.: *„Spełniając wymóg art. 8 ust. 5 ww. ustawy Starosta umożliwiła dokonywanie zgłoszeń telefonicznie udostępniając dla mieszkańców odrębny numer telefonu, (...) adres email do kontaktu jest podany na każdej urnie znajdującej się w punktach nieodpłatnej pomocy prawnej.”*

[akta kontroli str. Nr 329, 356]

Na zadane przez kontrolującego pytanie, czy ustalono z wykonawcami sposób organizowania przez nich, w czasie funkcjonowania dyżurów ewentualnego dojazdu w celu udzielenia pomocy w miejscu zamieszkania osoby, która nie jest w stanie przybyć do punktu, a także dojazdu do miejsca, w którym można dogodnie udzielić pomocy osobie doświadczającej trudności w komunikowaniu się, Starosta odpowiedział, że cyt.: *„Zgodnie z zawartymi umowami z radcami prawnymi oraz adwokatami osobom ze znaczną niepełnosprawnością ruchową, które nie mogą stawić się w punkcie osobiście, oraz osobom doświadczającym trudności w komunikowaniu się, o których mowa w ustawie z dnia 19 sierpnia 2011 r. o języku migowym i innych środkach komunikowania się (Dz. U. z 2017 r. poz. 1824), może być udzielana nieodpłatna pomoc prawna, także poza punktem albo za pośrednictwem środków porozumiewania się na odległość. Udzielanie nieodpłatnej*

pomocy prawnej w powyższej sytuacji odbywa się w ramach wynagrodzenia wskazanego w umowach.”

[akta kontroli str. Nr 326, 330]

d) dostępność dyżurów dla mieszkańców pod względem czasu i miejsca

Na podstawie przeprowadzonej analizy harmonogramu dyżurów, zamieszczonego na stronie BIP Starostwa stwierdza się, iż nieodpłatna pomoc prawna i nieodpłatne poradnictwo obywatelskie udzielane są w punktach łącznie w przeciętnym wymiarze 5 dni w tygodniu przez co najmniej 4 godziny dziennie.

Godziny dyżurów w poszczególnych punktach przedstawiały się następująco:

Starostwo Powiatowe w Gołdapi ul. Krótka 1

Poniedziałek: 14⁰⁰-18⁰⁰ (radca prawny)

Wtorek: 8⁰⁰-12⁰⁰ (radca prawny)

Środa: 12⁰⁰-16⁰⁰ (adwokat)

Czwartek: 8⁰⁰- 12⁰⁰ (radca prawny)

Piątek: 12⁰⁰-16⁰⁰ (adwokat)

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Gołdapi ul. Jaćwieska 14 A

Poniedziałek: 14⁰⁰-18⁰⁰ (radca prawny)

Wtorek: 08⁰⁰-12⁰⁰ (radca prawny)

Środa: 14⁰⁰-18⁰⁰ (radca prawny)

Urząd Gminy w Baniach Mazurskich ul. Konopnickiej 26

Piątek: 15⁰⁰- 19⁰⁰ (radca prawny)

Urząd Gminy w Dubeninkach ul. Dębowa 27

Piątek: 8⁰⁰-12⁰⁰ (radca prawny)

Podkreślenia wymaga fakt, iż sposób organizacji dyżurów w punktach zapewniał dostęp do pomocy w przedziałach czasowych w zakresie NPP pomiędzy godziną 8:00 a 19:00, co ocenia się pozytywnie.

Opracowany w Starostwie grafik dyżurów miał na uwadze zapewnienie usługi w zakresie nieodpłatnej pomocy prawnej i nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego, w sposób dogodny dla mieszkańców o różnych aktywnościach.

Jak ustalono na terenie Powiatu nie zaistniała potrzeba, o której mowa w art. 8 ust. 6 ustawy, tj. wydłużenia czasu trwania dyżuru do co najmniej 5 godzin dziennie we wszystkich punktach na obszarze powiatu.

[akta kontroli str. 6, 63]

Zgodnie z wyjaśnieniem Starosty, cyt.: „Punkty nieodpłatnej pomocy prawnej na terenie powiatu zostały usytuowane w czterech lokalach, biorąc przede wszystkim potrzeby mieszkańców oraz z dogodnym dostępem dla osób poruszających się na wózkach. Wszystkie punkty zostały usytuowane w budynkach użyteczności publicznej biorąc pod uwagę dostęp mieszkańców na terenie trzech gmin. (...) W roku 2018 wójtowie nie zgłaszali wniosków, o których mowa w art. 9 ust. 2 pkt 2 ustawy z dnia 5 sierpnia 2015 r. o nieodpłatnej pomocy prawnej, nieodpłatnym poradnictwie prawnym oraz edukacji prawnej”.

[akta kontroli str. 326, 330-331]

Kontrola wykazała, iż wszystkie punkty świadczące na terenie Powiatu nieodpłatną pomoc prawną zostały usytuowane w lokalach, do których tytuł prawny – w ramach własnych zasobów - posiada odpowiednio Powiat (dot. budynku przy ul. Krótkiej 1 oraz ul. Jaćwieskiej 14 A w Gołdapi) oraz Gminy (Banie Mazurskie i Dubeninki), z którymi Powiat podpisał porozumienia na realizację NPP w lokalach stanowiących ich własność.

[akta kontroli str. 64-68]

Zgodnie ze zbiorczą informacją o wykonaniu zadania polegającego na udzielaniu nieodpłatnej pomocy prawnej w 2018 roku, na terenie Powiatu Gołdapskiego udzielono łącznie **407** porad.

[akta kontroli str. 70]

W oparciu o przeprowadzoną analizę zbiorczej informacji o wykonaniu zadania polegającego na udzielaniu nieodpłatnej pomocy prawnej lub nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego oraz edukacji prawnej kontrolujący stwierdzili, że w I kw. 2018 w Powiecie Gołdapskim łączna ilość porad udzielonych we wszystkich punktach wyniosła **129** (na podstawie ilości wystawionych kart).

Analiza miesięczna (za okres styczeń - kwiecień 2018 r.) udzielonych porad w rozbiciu na poszczególne punkty przedstawia się następująco:

Lokalizacja punktu	styczeń	luty	marzec	kwiecień
Gołdap ul. Krótka 1	31	31	30	18
Gołdap ul. Jaćwieska 14 A	7	6	5	6
U.G. Banie Mazurskie	5	4	2	2
U.G. Dubeninki	0	2	2	2
RAZEM	43	43	39	28

Analiza wykazała, iż największym zainteresowaniem cieszył się punkt zlokalizowany w Gołdapi usytuowany w budynku Starostwa (110 porad).

[akta kontroli str. 76, 101-106]

Kontrolujący stwierdził, że w I kw. 2019 w Powiecie Gołdapskim łączna ilość porad udzielonych w punktach na terenie powiatu wyniosła **115** (na podstawie ilości wystawionych kart).

Analiza miesięczna (za okres styczeń - kwiecień 2019 r.) udzielonych porad w rozbiciu na poszczególne punkty przedstawia się następująco:

Lokalizacja punktu	styczeń	luty	marzec	kwiecień
Gołdap ul. Krótka 1	28	30	24	15
Gołdap ul. Jaćwieska 14 A	8	9	4	9
U.G. Banie Mazurskie	3	3	5	2
U.G. Dubeninki	1	0	0	0
RAZEM	40	42	33	26

Przeprowadzona analiza wykazała, iż największym zainteresowaniem cieszył się podobnie jak w 2018 r. punkt zlokalizowany w Gołdapi usytuowany w budynku Starostwa (97 wystawionych kart). Z ilości udzielonych porad w poszczególnych punktach wynika, że

istnieje spore zainteresowanie realizacją zadania w zakresie udzielania NPP w Powiecie.

[akta kontroli str. 82, 101, 107-111]

Na terenie Powiatu Gołdapskiego nie funkcjonuje punkt posiadający określoną specjalizację lub w którym wprowadzono dyżury w zakresie jednego rodzaju usług.

e) wyposażenie lokalu

W trakcie kontroli w celu sprawdzenia spełniania przez lokal w którym usytuowany jest punkt NPP wymogów wynikających z Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 21 grudnia 2018 r. w sprawie nieodpłatnej pomocy prawnej oraz nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego (Dz.U. z 2018 r. poz. 2492), w obecności pracownika Starostwa Powiatowego, dokonano oględzin punktów zlokalizowanych w Gołdapi tj. w:

- Starostwie Powiatowym w Gołdapi ul. Krótka 1
- Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Gołdapi ul. Jaćwieska 14 A

Ze względu na ograniczony czas trwania czynności kontrolnych (2 dni) i udział w kontroli tylko jednego kontrolera nie dokonano oględzin lokali usytuowanych w Urzędzie Gminy w Baniach Mazurskich ul. Konopnickiej 26 oraz Urzędzie Gminy w Dubeninkach ul. Dębowa 27.

Zgodnie z § 5 ust. 3 rozporządzenia punkty usytuowane na terenie Gołdapi były oznakowane w sposób widoczny z zewnątrz budynku, w którym znajduje się lokal oraz wewnątrz w sposób umożliwiający łatwe odnalezienie punktu. W oznaczeniu lokalu określono, że jest w nim udzielana nieodpłatna pomoc prawna oraz wskazano dni i godziny dyżurów, a także dane kontaktowe potrzebne do zgłoszenia wizyty, o których mowa w art. 8 ust. 5 ustawy.

Zgodnie z § 5 ust. 1 pkt 1 we wszystkich punktach wyodrębniono pomieszczenie przeznaczone do udzielania nieodpłatnej pomocy prawnej umożliwiające zachowanie dyskrecji przy uzyskiwaniu tej pomocy przez osoby uprawnione.

Każdy lokal został wyposażony w stół i miejsca siedzące. Zgodnie z § 5 ust. 1 pkt 3 zapewniono w lokalach dostęp do instalacji energetycznej, telekomunikacyjnej, dostęp do Internetu oraz komputer z dostępem do: oprogramowania do edycji tekstów, oprogramowania umożliwiającego przesyłanie, odbieranie danych i porozumiewanie się na odległość środkami komunikacji elektronicznej, komputerowego systemu informacji prawnej, wraz z bazą aktów prawnych, w tym przepisów prawa powszechnie obowiązującego, orzecznictwa i materiałów pomocniczych, z dostępem do bazy aktów prawa miejscowego obowiązującego na obszarze danego powiatu i powiatów ościennych, w tym gmin wchodzących w skład danego powiatu, a także dostęp do drukarki, urządzenia pozwalającego na przenoszenie dokumentacji do postaci elektronicznej oraz do materiałów biurowych. W przypadku każdego lokalu kontrolujący stwierdził, że zapewniono możliwość bezpiecznego przechowywania dokumentów zawierających dane osobowe, w sposób uniemożliwiający dostęp do nich osobom nieupoważnionym (zamykana na klucz szafka).

[akta kontroli str. 53-62]

f) wyposażenie poczekalni punktu

Zgodnie z § 5 ust. 4 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości w sprawie nieodpłatnej pomocy prawnej oraz nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego z dnia 21 grudnia 2018 r. (Dz.U. poz. 2492) zwanego dalej „rozporządzeniem”, w miejscu przeznaczonym dla osób oczekujących udostępnia się:

- 1) informacje o zasadach i zakresie udzielania nieodpłatnej pomocy prawnej oraz osobach uprawnionych do ich otrzymania;
- 2) listę jednostek nieodpłatnego poradnictwa, o której mowa w art. 8a ust. 1 ustawy, zawierającą również informacje o tematycznych infoliniach oraz innych formach poradnictwa świadczonego za pośrednictwem środków komunikacji elektronicznej, a także wskazanie punktów usytuowanych w lokalach z dogodnym dostępem dla osób poruszających się na wózkach inwalidzkich;
- 3) karty informacyjne poradnictwa dotyczące nieodpłatnej pomocy prawnej i nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego oraz poradnictwa dla osób pokrzywdzonych przestępstwem;
- 4) zamkniętą, nieprzezroczystą i oznakowaną urnę, w której osoba uprawniona osobiście umieszcza wypełnioną część B karty pomocy;
- 5) informację o możliwości przekazywania przez osoby uprawnione opinii o udzielonej nieodpłatnej pomocy prawnej lub świadczonym nieodpłatnym poradnictwie obywatelskim.

Ogłędziny punktów usytuowanych na terenie Gołdapi wykazały, iż ww. lokale dysponowały miejscem przeznaczonym dla osób oczekujących na udzielenie nieodpłatnej pomocy prawnej. W poczekalniach udostępniono: listę jednostek nieodpłatnego poradnictwa, o której mowa w art. 8a ust. 1 ustawy, a także informacje o zasadach i zakresie udzielania nieodpłatnej pomocy prawnej oraz osobach uprawnionych do ich otrzymywania. Ponadto w poczekalni wywieszono informacje nt. przekazywania przez osoby uprawnione opinii o udzielonej nieodpłatnej pomocy prawnej lub świadczonym nieodpłatnie poradnictwie obywatelskim oraz umieszczono urnę na część B kart pomocy. We wszystkich kontrolowanych lokalach zamieszczono karty nieodpłatnej pomocy prawnej oraz poradnictwa dla osób pokrzywdzonych przestępstwem, zgodnie z § 5 ust. 4 pkt 3 rozporządzenia (punkty nie świadczyły NPO).

[akta kontroli str. 53-62]

g) dokumentacja i sprawozdawczość

Zgodnie z art. 7 ust. 1 ustawy, każdy przypadek udzielenia nieodpłatnej pomocy prawnej lub świadczenia nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego dokumentuje się w karcie nieodpłatnej pomocy prawnej lub nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego.

W myśl ust. 3 ww. artykułu ustawy część A karty pomocy wraz z oświadczeniem, o którym mowa w art. 4 ust. 2 ustawy, adwokaci i radcy prawni przekazują staroście do 10 dnia każdego miesiąca kalendarzowego, w sposób uniemożliwiający powiązanie oświadczenia osoby uprawnionej z kartą pomocy.

Z wyjaśnień uzyskanych podczas kontroli wynika, iż informacja zwrotna o prawidłowości wypełnienia części A kart pomocy jest przekazywana Staroście w terminie wskazanym w art. 7 ust. 3 ustawy, tj. do 10 dnia każdego miesiąca kalendarzowego. Zapis w zakresie

przekazywania Staroście w terminie wskazanym w art. 7 ust. 3 ustawy, tj. do 10 dnia każdego miesiąca kalendarzowego karty nieodpłatnej pomocy prawnej oraz oświadczenia prawnika, w sposób uniemożliwiający powiązanie kart NPP z oświadczeniem osoby uprawnionej, ujęty został w umowach (§7).

Na zadane w trakcie kontroli pytanie na temat sposobu monitorowania przez Starostę kompletności i prawidłowości ww. dokumentacji, Starosta Gołdapski odpowiedział, że cyt.: „Zgodnie z zapisami w zawartych umowach Radca Prawny, adwokat udzielający nieodpłatnej pomocy prawnej dokumentuje każdy przypadek udzielenia nieodpłatnej pomocy prawnej przez wypełnienie karty nieodpłatnej pomocy prawnej Kartę nieodpłatnej pomocy prawnej oraz oświadczenia radca prawny, adwokat przekazuje do dziesiątego dnia następnego miesiąca kalendarzowego w sposób uniemożliwiający powiązanie karty nieodpłatnej pomocy prawnej z oświadczeniem osoby uprawnionej. Dokumenty comiesięcznie są weryfikowane przez pracownika realizującego zadanie.”

[akta kontroli str. 326, 331]

Stosownie do art. 12 ust. 1 ustawy, Starosta przekazywał w ustawowym terminie, za pośrednictwem Wojewody W-M, Ministrowi Sprawiedliwości, zbiorczą informację o wykonaniu zadań polegających na udzielaniu nieodpłatnej pomocy prawnej, świadczeniu nieodpłatnego poradnictwa oraz edukacji prawnej.

[akta kontroli str. 69-100]

h) rozliczenie wykorzystania dotacji (kwota przyznanej dotacji, wykonanie, niewykorzystanie kwoty dotacji, zwrot, oświadczenie starosty o wykorzystaniu dotacji zgodnie z przeznaczeniem)

W 2018 roku na realizację zadań zleconych z zakresu administracji rządowej polegających na udzielaniu nieodpłatnej pomocy prawnej, świadczeniu nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego oraz edukacji prawnej (rozdział 75515 §2110) Powiat Gołdapski otrzymał dotację w wysokości 125.208,00 zł. Zgodnie z oświadczeniem Starosty przedmiotowa dotacja wykorzystana została zgodnie z przeznaczeniem. Starostwo Powiatowe w Gołdapi nie dokonywało zwrotów na konto Warmińsko-Mazurskiego Urzędu Wojewódzkiego w Olsztynie niewykorzystanej części dotacji – wykorzystanie w całości.

[akta kontroli str. Nr 48-52]

2. Jakość usług i obsługi, w szczególności:

a) dbałość o merytoryczną jakość usług

Na dzień rozpoczęcia kontroli niemożliwym było dokonanie oceny wykorzystania przez powiat ocen porad obywatelskich wykonanych przez wojewodę. Jak zaznaczyło Ministerstwo Sprawiedliwości, zastosowanie tego instrumentu będzie możliwe po zamówieniu przez wojewodę recenzji, wydaniu na tej podstawie ocen porad obywatelskich oraz przekazaniu ich staroście celem wykorzystania w sprawowanej kontroli nad działalnością organizacji pozarządowych świadczących nieodpłatne porady obywatelskie. Starosta (pracownik odpowiedzialny za realizację zadania) comiesięcznie, po złożeniu przez wykonawców kart pomocy, dokonuje ich analizy oraz sprawdza ich kompletność i

prawidłowość wypełnienia zgodnie z art. 7 ust. 1 ustawy.

W zakresie współpracy z samorządami prawniczymi dokonano następujących ustaleń: Zgodnie z art. 10 ust. 1 ustawy, Powiat Gołdapski zawarł z Okręgową Izbą Radców Prawnych (OIRP) w Białymstoku oraz Okręgową Radą Adwokacką (ORA) w Białymstoku porozumienia w sprawie udzielania nieodpłatnej pomocy prawnej na obszarze Powiatu w 2019 r.

Na podstawie podpisanego porozumienia samorząd radcowski i adwokacki został zobowiązany do przedłożenia Powiatowi imiennych wykazów radców prawnych i adwokatów oraz ich zastępców, którzy będą udzielali NPP na terenie Powiatu. Zarówno OIRP, jak i ORA wywiązały się z postanowień w ww. zakresie i przedłożyły stosowne wykazy.

[akta kontroli str.429-434]

b) korzystanie z opinii o jakości usług

Zgodnie z art. 7 ust. 5 starosta analizuje opinie osób uprawnionych o udzielonej pomocy, mając na względzie potrzebę wprowadzenia usprawnień oraz podniesienia jakości nieodpłatnej pomocy prawnej i nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego.

Na zadane przez kontrolującego pytanie w zakresie korzystania przez Starostę z opinii o jakości usług w poszczególnych punktach, Starosta odpowiedział, cyt.: „*Ze złożonych kart cz. B wynika, iż świadczone porady są udzielane na wysokim poziomie oraz zgodnie z oczekiwaniami.*”

[akta kontroli str.326, 331]

Zgodnie z § 9 ust. 1 i 2 rozporządzenia, Starosta co najmniej raz w miesiącu przekazuje dziekanom właściwej okręgowej rady adwokackiej lub rady okręgowej izby radców prawnych zawarte w części B kart pomocy opinie osób uprawnionych o udzielonej nieodpłatnej pomocy prawnej, które mogą mieć wpływ na sposób wykonania przez właściwą okręgową radę adwokacką albo właściwą radę okręgowej izby radców prawnych zobowiązania, o którym mowa w art. 10 ust. 1 pkt 2 ustawy.

Na zadane przez kontrolującego pytanie czy przynajmniej raz w miesiącu części B kart pomocy są przekazywane w odpowiedniej formie samorządom prawniczym zgodnie z § 9 ust. 1 rozporządzenia, Starosta odpowiedział, że cyt.: „*Ze złożonych kart cz. B wynika, iż świadczone porady są udzielane na wysokim poziomie oraz zgodnie z oczekiwaniami.*”

Udzielona odpowiedź sugeruje, że przedmiotowe karty nie zostały przekazane do OIRP i ORA. Ze sprawozdania za I kw. 2019 r. - Zbiorczej informacji o wykonaniu zadania polegającego na udzielaniu NPP wynika, że w pierwszym kwartale 2019 r. udzielono łącznie 115 porad, z tego 22 osoby wyraziły zgodę na wyrażenie opinii i wypełnienie kart pomocy, a 93 osoby nie wyraziły zgody na wyrażenie opinii. Nieprzekazywanie dziekanom właściwej okręgowej rady adwokackiej lub rady okręgowej izby radców prawnych zawartych w części B kart pomocy opinii osób uprawnionych o udzielonej nieodpłatnej pomocy prawnej stanowi uchybienie. Osobą odpowiedzialną jest pracownik realizujący zadanie.

[akta kontroli str. 98, 327, 331]

c) integracja usług z innymi formami darmowego poradnictwa

Zgodnie z art. 8a ust. 1 ustawy Starosta Gołdapski sporządził listę jednostek nieodpłatnego poradnictwa, o czym szczegółowo w pkt 1 lit. b.

Z udzielonych informacji wynika, że w okresie objętym kontrolą, na terenie Powiatu nie wystąpiły przypadki, o których mowa w art. 5 ust. 4 ustawy, tj. przekierowania osoby uprawnionej do innych systemów wsparcia obywateli, w związku z niemożnością całościowego lub częściowego rozwiązania jej problemu w drodze porady adwokata lub radcy prawnego.

Starosta udostępnił wykonawcom przedmiotową listę w celu wykorzystania jej przy realizacji postanowień ww. artykułu ustawy.

[akta kontroli str. 326]

d) dodatkowe wsparcie osób uprawnionych

W rozdziale IV pkt 6 ogłoszenia o otwartym konkursie wskazano, iż organizacja pozarządowa - w ramach oferty - może przedstawić dodatkowo porozumienia o wolontariacie zawarte z osobami, które będą wykonywały świadczenia w ramach prowadzonego punktu, w tym służyły asystą uprawnionym mającym trudności w samodzielnej realizacji porady, w szczególności z powodu niepełnosprawności, podeszłego wieku albo innych okoliczności życiowych.

[akta kontroli str. 148]

Zgodnie z art. 11 ust. 6b ustawy organizacja pozarządowa w ramach oferty może przedstawić dodatkowo porozumienia o wolontariacie zawarte z osobami, które będą wykonywały świadczenia w ramach prowadzonego punktu, w tym służyły asystą osobom uprawnionym mającym trudności w samodzielnej realizacji porady, w szczególności z powodu niepełnosprawności, podeszłego wieku albo innych okoliczności życiowych.

Analiza dokumentacji przedłożonej do kontroli wykazała, że oferta jednej z organizacji pozarządowych uczestniczących w konkursie, zawierała zapisy dotyczące podpisanych umów o wolontariacie z osobami, które będą wykonywały świadczenia asysty poradniczej. Asysta poradnicza ma charakter fakultatywny, co oznacza, że usługa ta jest oferowana w miarę możliwości.

[akta kontroli str. 226]

3. Działalność kontrolna starosty, prowadzona na podstawie art. 11 ust. 8 ustawy oraz monitorowanie jakości świadczonych usług przez wykonawców

Zgodnie z art. 11 ust. 8 ustawy Starosta sprawuje kontrolę bieżącą nad wykonywaniem zadań przez organizację, której zleca prowadzenie punktu na terenie danego powiatu. Odbywa się ona na zasadach określonych w ustawie z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i wolontariacie. Zgodnie z art. 17 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie organ administracji publicznej zlecający realizację zadania publicznego, może dokonywać kontroli i oceny realizacji zadania, w szczególności:

- stopnia realizacji zadania,
- efektywności, rzetelności i jakości realizacji zadania,
- prawidłowości wykorzystania środków publicznych otrzymanych na realizację zadania,

– prowadzenia dokumentacji związanej z realizowanym zadaniem.

Zgodnie z wytycznymi Ministerstwa Sprawiedliwości, tego typu kontrola ma dotyczyć wykonania umowy, a zatem powinna odbywać się przynajmniej raz w roku.

Ze względu na niewyłonienie organizacji pozarządowej w zakresie udzielanych NPP w 2018 roku oraz w związku z ponownym niewyłonieniem organizacji pozarządowej w zakresie świadczenie NPP i NPO w 2019 r. Starosta nie prowadził kontroli (zgodnie z art. 11 ust. 8 ustawy) nad wykonywaniem zadań przez organizację, której zlecono prowadzenie punktu na terenie danego powiatu. Przedmiotowe cząstkowe zagadnienie nie podlegało ocenie.

Pouczenie:

Stosownie do treści art. 40; 41 ust. 1 i art. 42 ust. 3 ustawy o kontroli w administracji rządowej kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo do:

- 1) zgłoszenia w terminie 7 dni roboczych od dnia otrzymania projektu wystąpienia pokontrolnego, umotywowanych pisemnych zastrzeżeń do tego projektu;
- 2) złożenia, przed upływem terminu zgłoszenia zastrzeżeń, o których mowa w pkt 1, pisemnego wniosku do Wojewody Warmińsko-Mazurskiego o przedłużenie tego terminu;
- 3) wystąpienia z wnioskiem do Wojewody Warmińsko-Mazurskiego o sprostowanie projektu wystąpienia pokontrolnego;
- 4) wycofania w każdym czasie złożonych zastrzeżeń.

INSPEKTOR WOJEWÓDZKI

Radosław Gazda

**Z up. Wojewody
Warmińsko-Mazurskiego**

Alicja Jackowska

**Kierownik Oddziału Budżetu Wojewody
Sprawozdawczości i Analiz**